

David Salom Griñó

**NECESSITATS ORIENTATIVES I PERCEPCIÓ DE L'ORIENTACIÓ
UNIVERSITÀRIA EN ELS ESTUDIANTS DEL GRAU DE PEDAGOGIA
DE LA UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI**

TREBALL DE FI DE GRAU

Dirigit pel Dr. Manuel Fandos Garrido

Grau de Pedagogia

UNIVERSITAT ROVIRA i VIRGILI

Tarragona

2022

Si et perds
és perquè hi ha camí

- *eternes paraules*

RESUM

Aquesta recerca es basa en un estudi de cas múltiple per conèixer les necessitats orientatives i la percepció sobre l'orientació universitària dels estudiants de Pedagogia de la URV, així com descobrir la perspectiva que aporten a la temàtica els orientadors de la mateixa Universitat.

S'ha realitzat un qüestionari a 62 estudiants de diferents cursos del Grau i 2 entrevistes a dues orientadores del servei d'orientació de la universitat.

Les conclusions de l'estudi han estat que els estudiants tenen necessitats d'orientació personal, acadèmica i professional, sent més elevades en el primer tipus. Així mateix, les orientadores de la institució reconeixen que no tenen suficients recursos per atendre degudament a tota la demanda, però matisen que els estudiants tampoc posen interès en conèixer i utilitzar el seu servei d'orientació.

Paraules clau: orientació universitària, orientació personal, orientació acadèmica, orientació professional, percepció, necessitats, pedagogia.

RESUMEN

Esta investigación se basa en un estudio de cas múltiple para conocer las necesidades orientativas y la percepción sobre la orientación universitaria de los estudiantes de Pedagogía de la URV, así como descubrir la perspectiva que aportan a la temática los orientadores de la propia Universidad.

Se ha realizado un cuestionario a 62 estudiantes de diferentes cursos del Grado y 2 entrevistas a dos orientadoras del servicio de orientación de la universidad.

Las conclusiones del estudio han sido que los estudiantes tienen necesidades de orientación personal, académica y profesional, siendo mayores en el primer tipo. Asimismo, las orientadoras de la institución reconocen que carecen de suficientes recursos para atender debidamente a toda la demanda, pero matizan que los estudiantes tampoco ponen interés en conocer y utilizar su servicio de orientación.

Palabras clave: orientación universitaria, orientación personal, orientación académica, orientación profesional, percepción, necesidades, pedagogía.

ABSTRACT

This research is based on a multiple case study to find out the guidance needs and perceptions about university guidance of URV Pedagogy students, as well as discovering the perspective provided by the guidance counselors of the same University.

A questionnaire was given to 62 students from different undergraduate courses and 2 interviews to two counselors from the university's guidance service.

The conclusions of the study were that students have a need for personal, academic and professional guidance, being higher in the first type. The institution's counselors also acknowledge that they do not have sufficient resources to adequately meet all the demand, but point out that students are also not interested in knowing and using their guidance service.

Key words: guidance, university guidance, personal guidance, academic guidance, career guidance, perception, needs, pedagogy.

ÍNDEX

1. Introducció.....	6
2. Justificació i definició del problema.....	8
3. Antecedents.....	11
4. Marc teòric.....	12
4.1. L'orientació universitària.....	12
4.1.1. Marc legal	13
4.1.2. Orígens i antecedents.....	15
4.1.3. Actualitat i reptes	16
4.1.4. Funcions dels serveis d'orientació universitària	20
4.1.5. Models d'intervenció	21
4.1.6. La funció orientadora del docent universitari i la tutoria	26
5. Marc metodològic	29
6. Disseny de la investigació.....	33
6.1. Objectius.....	33
6.2. Context i població-mostra d'estudi.....	34
6.3. Variables d'estudi	37
6.4. Estratègies metodològiques.....	39
6.5. Aspectes ètics.....	42
7. Desenvolupament de la investigació.....	43
7.1. Recollida de dades	43
7.2. Anàlisi de dades	45
8. Conclusions	61
9. Línies d'investigació futures.....	65
10. Bibliografia.....	66
11. Annexos.....	70

1. Introducció

Durant força temps s'ha assentat la concepció que els estudis universitaris representen una carrera d'obstacles per als estudiants, dels quals només els més aptes acaben graduant-se. Això ha suposat l'abandonament prematur d'una gran quantitat d'alumnes, especialment en el primer curs. Dins aquest grup és impossible ignorar el fet que hi hagi estudiants amb un bon potencial, però que desgraciadament no han pogut explotar-lo de forma adequada. I aquí el problema no són tots ells i elles, perquè no són els que fracassen, sinó que ho fa el sistema educatiu i les universitats, a causa de no estar capacitats per orientar i recolzar-los degudament a fi que tinguin l'oportunitat i les condicions òptimes perquè desenvolupin al màxim el seu talent (Allueva, 2019, p. 20).

La societat del coneixement ha d'evolucionar inevitablement amb el pas del temps i, així, els serveis d'orientació universitària. Els estudiants universitaris s'incorporen a la nova etapa educativa enmig d'un context ple de canvis tecnològics i sociolaborals que configuren un escenari social complex i, sobretot, competitiu. D'aquí es deriva un dels problemes més greus entre els universitaris i titulats recents: escollir una opció formativa sense tenir el coneixement suficient de la situació acadèmica i professional del món en què viuen. Aquesta realitat demana una resposta eficient i contínua per part de les universitats, especialment en l'àmbit de l'orientació acadèmica i professional, per tal de conduir i apoderar l'estudiant en l'itinerari adient d'inserció laboral i creixement professional.

És per tot això que actualment els serveis d'orientació universitària estan adquirint cada vegada més importància arreu de les universitats espanyoles, ja que esdevenen un component clau en la determinació de la qualitat i eficàcia dels ensenyaments universitaris (Sánchez i Guillamón, 2008, p. 330-331). L'orientació està present al llarg de totes les etapes educatives, però durant la universitària és quan més obsoleta queda la seva necessitat, la qual cosa va en contra del concepte d'orientació, entès com a un procés permanent durant tota la vida, i de l'aparició de l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES), que implica tot un conjunt de reformes estructurals i ideològiques que transformen la manera d'ensenyar i aprendre en el context universitari (Amor, 2012, p. 11-12), tal com s'explicita més endavant en aquest Treball de Fi de Grau.

El tema d'estudi se centra en les necessitats d'orientació dels estudiants del Grau de Pedagogia de la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona, així com la percepció que tenen del servei d'orientació universitària segons la seva experiència personal en el

centre. Complementàriament, la recerca analitza com els professionals d'aquest servei poden ajudar (i ajuden) l'alumnat universitari en la dimensió que li convingui: personal, acadèmic i/o professional. Així doncs, la investigació es contextualitza en l'àmbit universitari, fonamentalment en l'alumnat que està cursant ara per ara la carrera de Pedagogia a la URV.

Pel que fa a l'estructura del treball, aquest està dividit en dos grans blocs: les bases teòriques i la investigació de l'estudi. El primer bloc té dos capítols: d'una banda, el marc conceptual, el qual fonamenta teòricament el treball i recull els antecedents que existeixen; d'altra banda, el marc metodològic, en el qual es referencia el paradigma de la investigació i el model d'anàlisi de l'estudi, així com s'exposen arguments teòrics que justifiquen la selecció dels instruments i les tècniques de recollida de dades emprades en el treball de camp.

El segon bloc té tres capítols: el disseny de la investigació, el desenvolupament i, finalment, les conclusions i propostes. El primer està integrat pels objectius de la recerca, el context i la mostra d'estudi, les variables d'estudi, les estratègies metodològiques (la temporalització de les fases del procés d'investigació i els instruments de recollida i tractament de dades) i els aspectes ètics. El capítol de desenvolupament engloba la recollida de dades o implementació del treball de camp i l'anàlisi i discussió dels resultats. L'últim capítol inclou les aportacions de la investigació (relació de les conclusions amb els objectius i la revisió teòrica), les propostes de millora de la recerca realitzada i les línies d'investigació futures.

2. Justificació i definició del problema

El Grau de Pedagogia té moltes sortides professionals, ja que el pedagog pot treballar en diversos contextos —educatiu formal, social i laboral i empresa— i, al mateix temps, en nombrosos camps o àrees —sistema educatiu, formació, TIC i *mass-mèdia*, serveis socials, salut, socioeducatiu i sociocultural, cooperació i voluntariat, justícia, mediació, organitzacions, ocupació i consultoria—. En consonància, la figura d'aquest professional pot exercir funcions varies: direcció, coordinació, disseny, intervenció, anàlisi, reflexió, avaluació, innovació i recerca (COPEC, 2021). Per tant, la pedagogia ofereix un ampli ventall de possibilitats en el món professional i laboral.

Amb tot, aquesta realitat no és automàticament sinònim d'èxit. Es podria dir que el pedagog “no sap fer res, però sap fer de tot”. I la veritat és que cal reflexionar-hi. Aquesta frase transmet una sensació d'estar en terra de ningú. En aquesta línia, és imprescindible pensar en la nostra projecció professional, encara que costi, perquè si no ens perdrem i no ens sentirem ni realitzats ni fent el que voldríem fer com a pedagogs, o inclús ni fent el que hauríem de fer com a tals. Primer ens hem de conèixer a nosaltres per tenir un punt de partida. D'aquí m'ha sorgit preguntar-me “Què vull fer després d'acabar la carrera?”. Gràcies a compartir aquesta inquietud amb alguns companys i companyes de classe, resulta que no es tracta tant d'una singularitat meva, sinó d'un sentiment d'incertesa amb què s'identifica una bona part del grup. Igualment, es pretén anar més enllà per saber si els i les estudiants de pedagogia dels altres cursos, així com la resta de la meva promoció, es troben en una situació similar.

En aquestes circumstàncies el paper de l'orientació universitària és fonamental, perquè et facilita avançar en el teu “viatge” (només d'anada, si pot ser) d'introspecció tant personal com professional. Ara bé, és complicat decidir què fer amb la teva vida en el sentit de decidir quin és el millor camí per a tu d'entre els molts que et brinda la pedagogia, la qual cosa implica la disjuntiva o compaginació del món laboral i el món formatiu. Així mateix, no es tracta simplement de qüestionar-te què t'agrada fer i què fas bé, sinó de ser realista i adonar-te també del que necessita la societat, en altres paraules, si existeix un lloc de treball en què encaixin les virtuts i qualitats que tens. En aquest cas hauràs trobat la vocació: “Allí on es creuin els teus dons i les necessitats del món està la vocació” (Aristòtil). Tot plegat és un procés que exigeix reflexionar sobre on ets, cap a on vols anar i com ho pots aconseguir. Per això és molt important conèixer el servei d'orientació professional i per a l'ocupació que ofereix la universitat i, consegüentment, saber com et poden ajudar els especialistes del sector a

desenvolupar i projectar-te professionalment en funció de les teves característiques individuals, capacitats, habilitats, competències i interessos, així com analitzar l'estat del servei d'orientació de la URV des de la posició dels professionals que hi treballen.

Malauradament, al llarg de la meva experiència com a universitari no m'he sentit gaire familiaritzat ni proper a l'orientació universitària, ja que la difusió que se n'ha fet ha estat escassa i poc atractiva: només hi he tingut contacte d'una manera espontània i puntual en un format bàsic de caire purament informatiu a través de xerrades que t'enviaven un *boom* d'informació i m'acabaven deixant més desconcertat i indecís del que estava (opinió compartida amb bastants companys i companyes). En aquest sentit, m'agradaria descobrir quina percepció tenen els demés estudiants del meu grau, independentment del seu curs, vers l'orientació universitària.

Seguint amb aquest fil, els fets que justifiquen investigar les necessitats orientatives dels estudiants de Pedagogia, la seva percepció al voltant del servei d'orientació universitària i la intervenció dels professionals que hi treballen són:

- Les nombroses i diverses sortides professionals del grau.
- L'abandonament dels estudis o el canvi de carrera.
- La desorientació i indecisió en el grup de classe de cara a l'ocupació i la formació post-grau en què s'encaixa.
- La falta de rellevància de l'orientació en l'etapa universitària.
- La falta de coneixement i/o utilitat del servei d'orientació de la universitat.
- La falta de difusió de la feina dels orientadors/es en els estudiants.
- El desequilibri entre la formació universitària i les exigències del món laboral.

Així doncs, em plantejo les següents preguntes de recerca:

- Quines necessitats d'orientació tenen els estudiants de Pedagogia de la URV?
- Quin és el grau d'incertesa o desorientació dels estudiants de Pedagogia de la URV sobre el seu futur professional i laboral?
- Quin és el grau de coneixement que tenen els estudiants de Pedagogia sobre el servei d'orientació professional i per a l'ocupació de la URV?
- Quin valor i/o utilitat atribueixen els estudiants de Pedagogia a l'orientació universitària de la URV?
- Com intervé el tècnic/a d'orientació professional de la URV per ajudar els estudiants a trobar el seu camí professional i laboral?
- Com valoren els tècnics d'orientació professional de la URV la situació del servei en què treballen?

Per últim, cal destacar que el rerefons d'aquest TFG pretén despertar consciència de la importància i necessitat que hi ha en tenir un bon desenvolupament personal per a tenir un bon desenvolupament professional. Cal entendre que tot professional és abans persona, de manera que si un no té les idees clares, la ment ordenada i no sap cap a on vol anar, aleshores no podrà exercir la seva professió dignament, és a dir, amb vocació, i, en conseqüència, no ajudarà els demés com es mereixen. Si un no està bé amb sí mateix, difícilment ho podrà estar amb els que l'envolten. I és que al final, trobar-se és autorealitzar-se com a persona i professional.

3. Antecedents

En els Centres de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació (CRAI) de les universitats públiques catalanes no figura cap resultat per a la cerca d'“estudiants de Pedagogia” o “Grau de Pedagogia” i, alhora, “orientació”. Tampoc apareix cap article que es tituli d'alguna manera similar o que es pugui relacionar mínimament amb la temàtica específica del treball (s'han inclòs altres termes com *necessitats* i *percepció*). Només hi ha una excepció en el cas de la Universitat de Barcelona (UB) que s'hi aproxima, la qual consisteix en una investigació anomenada “Desarrollo de la empleabilidad y gestión personal de la carrera de graduados en Pedagogía” (Llanes, Figuera i Torrado, 2017) que es focalitza, entre altres coses, en conèixer l'opinió de pedagogs respecte a millores en la formació inicial i orientació dels universitaris per afavorir la seva ocupabilitat a través de l'autogestió de la carrera i el projecte professional. En l'article es conclou que l'orientació ha de “contribuir a la modernització de l'educació superior, apostant per sistemes integrats d'orientació, potenciant polítiques de qualitat i plans d'acció tutorial específics” (p. 56). Igualment, es denota clarament una manca d'estudis que investiguin, almenys a Catalunya, ja no només sobre les necessitats d'orientació i la percepció dels serveis d'orientació de les universitats dels estudiants de Pedagogia en concret, sinó d'altres alumnes que cursin un grau diferent al de Pedagogia.

En la resta de la revisió bibliogràfica efectuada hi ha un estudi més “compatible”, titulat “Percepción de la orientación universitaria de los estudiantes egresados de Pedagogía” (Torrecilla, Gamazo, Rodríguez i Olmos, 2019) que mostra el valor que donen els graduats recents de Pedagogia de la Universitat de Salamanca a l'orientació personal, acadèmica i professional rebuda durant la carrera.

Sigui com sigui, aquests fets i l'especificitat d'aquest treball reforcen substancialment la seva notable transcendència i utilitat per a la comunitat educativa universitària.

4. Marc teòric

4.1. L'orientació universitària

L'orientació universitària, com molt bé dona a entendre la seva denominació, és una orientació. Aquesta redundància i obvietat no sempre ho són, donat que el terme “orientació” es confon i s'utilitza sovint en el mateix sentit que el concepte “assessorament”. D'acord amb Iranzo (2012, p. 23), l'orientació és un procés d'acompanyament i ajuda contínua que, a diferència de l'assessorament, es basa en l'acció directa sobre els alumnes o estudiants, ja que treballa “amb” ells i elles. En canvi, el servei de l'assessorament és indirecte perquè s'enfoca “per” als alumnes, però el contacte directe s'estableix amb els professors o altres professionals. Arran d'això, l'orientació manté amb els usuaris que atén una relació vertical (orientador-estudiant) i l'assessorament, un vincle horitzontal (assessor-professorat).

A més a més, l'orientació vetlla pel desenvolupament integral de totes les persones al llarg de les seves vides —en el cas de l'orientació universitària, se centra especialment en l'àmbit vocacional—, tant si tenen alguna necessitat com si no (Bisquerra, 2002, p. 272). Així, segons Iranzo:

Cada cual necesita desarrollarse desde su particular y personal 'estado de sí'. Es decir, un nivel académico solvente no significa la ausencia, por ejemplo, de necesidades sociales o de soporte personal y, viceversa, las necesidades académicas no niegan el resto de potencialidades humanas. (2012, p. 24)

Per tant, l'orientació ha de tenir una mirada de naturalesa preventiva i proactiva, més que remeiera o reactiva, allunyant-se del model clínic per a acostar-se al model psicopedagògic (Sánchez, Bisquerra, González, Núñez i Romero, 2019, p. 556).

En el context específic universitari, el concepte d'orientació és un procés de recolzament, d'acompanyament, de guia i d'informació a l'estudiant al llarg de la seva etapa en l'Educació Superior que inclou l'àmbit personal, acadèmic/pedagògic i professional, i que es pot necessitar en un moment puntual o durant tot el grau (Ibáñez, 2019, p. 30). L'orientació personal —inclosa en l'orientació acadèmica i professional— és un procés mitjançant el qual l'individu s'adapta al seu autoconeixement, socialització i comunicació en relacionar-se amb les altres persones, i treballa l'autoestima i la qualitat dels vincles socials, al mateix temps que es promou l'atenció a les necessitats i preferències de l'estudiant, tot estimulant les seves potencialitats perquè pugui desenvolupar-se òptimament durant tota la vida (Bisquerra, citat per Cuenca, Lahera i Ortiz, 2019, p. 393); l'orientació acadèmica és l'ajuda a la

persona orientada perquè progressi de forma individual i eficient en el seu aprenentatge intel·lectual, superant pel camí qualsevol obstacle per a explotar el màxim les seves capacitats i rendiment (López, citat per *ibíd.*, p. 394), i, per últim, l'orientació professional, la finalitat de la qual és ajudar els estudiants a trobar la seva vocació, tant a l'hora de triar una carrera com de continuar-la i créixer en el transcurs d'aquesta, així com acompanyar-los en la concreció del seu projecte de vida (Gainza, Lahera i García, citats per *ibíd.*). Tal com destaquen Lobato i Ilvento (citats per Ibáñez, 2019, p. 30), l'orientació universitària dota d'eines adequades els universitaris perquè siguin capaços d'interpretar les seves experiències, de considerar la pluralitat de perspectives i de trobar un sentit a les seves vides.

4.1.1. Marc legal

L'orientació universitària no està gaire regulada a nivell legislatiu si la comparem amb la dels ensenyaments no universitaris, ja que la primera només apareix citada a la Ley 14/1970, de 4 de agosto, General de Educación y Financiamiento de la Reforma Educativa i a la Ley Orgánica 6/2001, de 21 de diciembre, de Universidades. A més, en la llei més antiga l'orientació solament es concep com a un curs per a estudiants amb el títol de Batxillerat o de Formació Professional de segon grau (Cicle Formatiu de Grau Superior) que han de superar per a accedir a un grau universitari. Així doncs, de la Ley 14/1970, de 4 de agosto, General de Educación y Financiamiento de la Reforma Educativa, cal destacar:

Artículo 31.

Uno. La educación universitaria irá precedida de un curso de orientación.
(Boletín Oficial del Estado, 1970, p. 12530)

Artículo 32.

Uno. El curso de orientación, que constituye el acceso normal a la Educación universitaria, tiene por finalidad:

- a) Profundizar la formación de los alumnos en Ciencias Básicas.
- b) Orientarles en la elección de las carreras o profesiones para las que demuestren mayores aptitudes o inclinaciones.
- c) Adiestrarles en la utilización de las técnicas de trabajo intelectual propias del nivel de educación superior.

Dos. Accederán a él quienes hayan obtenido el título de Bachiller o superado la Formación Profesional de segundo grado. (*Ibíd.*)

Artículo 33.

El desarrollo del curso comprenderá (*ibíd.*):

- a) Un plan de estudios con un núcleo común de materias y otras optativas que faciliten la orientación vocacional.
- b) Cursos y seminarios breves a cargo de especialistas y profesionales de las distintas disciplinas para exponer el panorama de las ciencias y profesiones.
- c) Entrenamiento en la utilización de técnicas de trabajo intelectual.

Artículo 36.

Uno. Tendrán acceso a la enseñanza universitaria quienes hayan superado el curso de orientación. (*Ibíd.*)

Quant a la Ley Orgánica 6/2001, de 21 de diciembre, de Universidades, s'espera que amb el pas del temps —31 anys entre una llei i l'altra— la transcendència de l'orientació universitària evolucioni i s'enriqueixi d'alguna forma, però tot el contrari, atès que només i simplement hi figura el següent (BOE, 2001, p. 30):

Artículo 46. *Derechos y deberes de los estudiantes.*

- c) La orientación e información por la Universidad sobre las actividades de la misma que les afecten.
- e) El asesoramiento y asistencia por parte de profesores y tutores en el modo en que se determine.

Resulta sorprenent observar que la funció orientadora s'adjudica als docents i tutors, sense mencionar la figura de l'orientador/a com a tal.

En conclusió, des del 2001 que en totes les lleis orgàniques que s'han anat succeint fins avui no es parla de l'orientació universitària (*ibíd.*, p. 31-33). Aquest fet, juntament amb el que mostra la llei de 1970, denoten la poca importància que s'ha atorgat habitualment a l'orientació universitària, així com la complexitat per definir i concretar les respectives metodologies d'acció i la llibertat i autonomia d'aplicació de les mateixes per part de les universitats.

De totes maneres, el Real Decreto 1791/2010, de 30 de diciembre, por el que se aprueba el Estatuto del Estudiante Universitario, amplia i concreta des d'una visió més sistèmica el que promulga l'article 46 de la llei de 2001 sobre els drets dels estudiants universitaris en relació amb l'orientació universitària (BOE, 2010, p. 10):

Artículo 7. *Derechos comunes de los estudiantes universitarios.*

1. Los estudiantes universitarios tienen los siguientes derechos comunes, individuales o colectivos:

f) A la información y orientación vocacional, académica y profesional, así como al asesoramiento por las universidades sobre las actividades de las mismas que les afecten [...] y su transición al mundo laboral.

Artículo 8. *Derechos específicos de los estudiantes de grado.*

Los estudiantes de grado tienen los siguientes derechos específicos:

e) A recibir orientación y tutoría personalizadas en el primer año y durante los estudios, para facilitar la adaptación al entorno universitario y el rendimiento académico, así como en la fase final con la finalidad de facilitar la incorporación laboral, el desarrollo profesional y la continuidad de su formación universitaria.

4.1.2. Orígens i antecedents

L'orientació universitària sorgeix arran de la necessitat de facilitar la inserció laboral dels estudiants recent graduats, és a dir, d'apropar el món laboral i professional al formatiu, per tal de reduir les taxes de l'atur i la subocupació i oferir una formació universitària que s'ajusti i compleixi amb les exigències del mercat de treball a través de pràctiques en empreses (Sánchez, Guillamón, Ferrer, Villalba, Martín i Pérez, 2008, p. 332). Així, i d'acord amb Ibáñez (2019, p. 35), el 1973 es crea la Fundació Universitat-Empresa, impulsada per la Càmera de Comerç de Madrid i amb la col·laboració de quatre universitats de la ciutat: la Complutense, l'Autònoma, la Politècnica i la Universitat Nacional d'Educació a Distància (UNED). Aquest projecte suposa la base per a la posterior creació dels anomenats "Centros de Orientación e Información de Empleo" (COIE) a l'any 1975.

El primer d'aquests centres s'instal·la a la Universitat Politècnica de Madrid com a prova pilot, tot establint un conveni amb l'"Instituto Nacional de Empleo" (INEM) —des

del 2003 es diu “Servicio Público de Empleo Estatal” (SPEE)—, per la qual cosa el servei d’orientació universitària depèn d’aquest. A l’any següent s’inauguren els COIE a l’Autònoma i la Complutense de Madrid, i des d’aleshores es van estenent per les diferents universitats espanyoles (Còrdova, Sevilla, Politècnica de València, Granada...), arribant al 1982 amb 12 centres establerts.

En definitiva, l’orientació universitària s’inicia focalitzant-se pràcticament de forma exclusiva en la inserció laboral dels estudiants que s’acaben de titular, els quals són atesos per tècnics d’ocupació. Conseqüentment, l’orientació personal, acadèmica i vocacional queden força ignorades (*ibíd.*, p. 36).

Finalment, l’aprovació de l’“Estatuto del Estudiante Universitario” al 2010 marca un punt d’inflexió en el canvi de paradigma de l’orientació universitària, ja que la seva intencionalitat pretén esdevenir més oberta i completa i anar més enllà de la tradicionalitat dels seus orígens (Lizalde, Peñarrubia i Serrano, 2019, p. 232):

- L’orientació sempre està disponible per a l’estudiant al llarg de tota la seva etapa universitària, sigui quin sigui el curs en què es trobi del grau.
- L’orientació no es limita a facilitar la transició de la universitat al món laboral dels estudiants (orientació laboral), sinó que també vetlla pel seu desenvolupament professional i continuïtat de la seva formació universitària (orientació formativa).

4.1.3. Actualitat i reptes

En l’última dècada, l’orientació universitària ha augmentat les seves línies d’intervenció, atenent així a tots els estudiants de tots els cursos, incloent els ja graduats, donat que les necessitats i interessos són canviants en cadascun d’ells i elles (Pérez i Martínez, citats per Lizalde i Cortés, 2019, p. 375). A més, els COIE, els quals encara existeixen avui en dia, han passat de dependre del SPEE a fer-ho de les universitats, a causa de la capacitat insuficient del conveni (esmentat a l’anterior apartat) per atendre eficaçment l’increment i la varietat de la demanda (Ibáñez, 2019, p. 36). Així mateix, l’adquisició de competències transversals complementàries a les competències específiques de cada titulació, les pràctiques en els graus com a contacte directe amb el mercat laboral i l’orientació acadèmica, professional i laboral s’han convertit en elements clau de l’educació superior actual (Sáez i Llanos, citats per Lizalde i Cortés, 2019, p. 375).

No obstant això, actualment hi ha una sèrie de problemàtiques que pateixen tant els estudiants universitaris com els que s'acaben de graduar (Sánchez i Guillamón, 2018, p. 331). Els principals maldecaps venen a l'hora d'escollir l'opció formativa després de finalitzar la carrera per culpa de la falta de coneixement sobre la realitat acadèmica i professional, la manca de resiliència davant el fracàs en els estudis i la dificultat per entrar i encaixar dins el món laboral arran del desequilibri entre la formació universitària i els requisits del camp ocupacional —la formació universitària no és sinònim de garantia per ser competent al mercat de treball—. En aquest aspecte, Sánchez i Guillamón (2018, p. 333) insisteixen que persisteix la tendència de les universitats en tancar-se massa en l'àmbit de l'ocupabilitat, en detriment de les funcions lligades a l'orientació per a la carrera i al projecte professional.

Per tot plegat, ara l'orientació universitària s'ha de plantejar els següents reptes:

- Segons Remón, Gómez i Arribas (2019, p. 101):
 - Ha de tenir un enfocament personalitzat que contempli les característiques individuals, els gustos, les preferències i les habilitats de cadascun dels estudiants.
 - Els estudiants han de ser els protagonistes del procés orientador, de manera que permeti que assumeixin el rol principal en el desenvolupament de cada tasca orientadora.
 - Ha de tenir lloc en un estil comunicatiu democràtic-participatiu, en el qual s'afavoreixi la interacció a través de diàlegs i reflexions vers les activitats individuals i col·lectives que es realitzin.
- D'acord amb Allueva (2019, p. 925-926):
 - Cal congeniar les polítiques d'orientació educativa universitària amb les dimensions personal, acadèmica i professional, per tal de configurar un marc legislatiu que potenciï la coordinació i definició dels serveis d'orientació.
 - L'àmbit acadèmic i legislatiu han d'anar de la mà del món laboral per formar futurs professionals que estiguin a l'alçada del que demana i necessita la societat.

- S'han d'implantar sistemes de col·laboració d'orientació educativa entre els diversos serveis d'orientació, nivells educatius i professionals del sector.
- Cal definir millor la figura dels orientadors educatius.
- La universitat ha de planificar i organitzar l'orientació des d'una perspectiva comprensiva i sistèmica.
- Els plans d'orientació universitària s'han d'adaptar a les especificitats de cada estudiant.
- Cal aclarir la formació requerida idònia dels professionals especialistes en orientació educativa perquè exerceixin adequadament la seva feina.
- S'ha de dissenyar i delimitar un currículum concret de l'orientació que reculli, de totes les etapes educatives i en cadascun dels objectius d'aprenentatge, el desenvolupament progressiu de les capacitats de gestió de la carrera.
- És important disposar de plans de formació permanent per als orientadors, a fi que puguin atendre bé la realitat tan dinàmica i canviant en què vivim, ja sigui a nivell socioeconòmic, de tecnificació i internacionalització, com pel sorgiment de noves professions.

La Declaració de Bolonya i l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES)

Fruit de la Declaració de Bolonya de 1999, neix l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES) per unir els sistemes universitaris europeus, inclòs l'espanyol, de tal manera que els títols expedits tinguin validesa i reconeixement en totes les universitats dels països de la Unió Europea. En conseqüència, el sistema universitari espanyol ha hagut de plantejar-se noves estratègies pedagògiques i reorientar l'orientació universitària, valgui la redundància. A partir d'aquest marc innovador, l'orientació universitària s'estableix com a un indicador de qualitat de l'educació universitària (Amor, 2012, p. 93).

En el següent quadre es mostren les característiques del nou escenari de l'educació universitària en què s'integra l'orientació universitària per la constitució de l'EEES:

Características	Consecuencias en la Educación Universitaria
1. La educación a lo largo de la vida	· Presencia en las aulas de un alto porcentaje de alumnado mayor. Esto supone que habrá que atender sus necesidades, características y formas de aprender.
	· El aprendizaje y trabajo del alumnado no sólo se produce en el aula sino también en otros contextos formativos.
	· La orientación debe ser continua abarcando todas las etapas y transiciones académicas del alumno.
	· Fomentar en el alumnado el concepto de formación continua.
2. La necesidad de actualización de conocimientos profesionales.	· Nuevos planteamientos curriculares.
	· Necesidad de innovación y adaptación a las diversas transformaciones sociales.
	· Necesidad de desarrollar las competencias profesionales de forma permanente.
3. La rotación de los periodos de trabajo y formación con unas trayectorias educativas menos lineales.	· Formación dirigida a un alumnado con experiencia profesional.
	· Diversificar las trayectorias académicas.
	· Trayectorias educativas menos lineales, alternando periodos formativos con periodos de trabajo.
	· Incapacidad para predecir las nuevas necesidades productivas y de ocupación.
4. Implantación de nuevas formas de aprendizaje.	· TIC
	· Autonomía en el aprendizaje
	· Cambio de rol (Alumno/Profesor)
5. La ruptura de fronteras en la formación (EEES)	· Universalidad y multiculturalidad y diversidad de la educación.
	· Organización de la enseñanza en función del aprendizaje del alumnado.
	· Movilidad del alumnado y del profesorado.
	· Acreditación de las titulaciones.

Font: Adaptat de Rodríguez *et al.* (Citat per Amor, 2012, p. 92).

En aquest procés de reorientació de l'orientació universitària, García (citada per Amor, 2012, p. 82) en justifica el valor en el present i futur context universitari:

- Les ràtios han augmentat fins al punt que l'alumnat se sent perdut o despersonalitzat.

- L'estudiant requereix d'un "tutor" a qui acudir perquè l'orienti en la vida universitària i presa de decisions i l'ajudi en la resolució de problemes o satisfacció de necessitats.
- La universitat s'ha constituït com a una institució força complexa en diferents ordres i amb un currículum obert: organització i estructura, oferta formativa (graus, postgraus i doctorats), plans d'estudi (diversitat d'assignatures troncal, obligatòries, optatives, de lliure elecció...), etc.
- A les universitats espanyoles, molts universitaris no acaben els estudis o bé canvien de grau o repeteixen curs. A més, el nivell de fracàs universitari a Espanya és un dels més elevats d'Europa.

En vista de l'evolució exposada sobre l'orientació universitària, podem concloure, com indica Amor (2012, p. 78), que "Des del punt de vista teòric i conceptual, el desenvolupament que ha assolit l'orientació universitària ha sigut molt més important que l'obtingut en relació amb la seva pràctica".

4.1.4. Funcions dels serveis d'orientació universitària

Les funcions dels serveis d'orientació universitària depenen del moment en què estigui l'estudiant universitari respecte a la seva nova etapa formativa. Segons Ibáñez (2019, p. 36-37) es distingeixen tres períodes:

1. Moment "seré alumne" → Té lloc abans d'accedir a la universitat. Els serveis es dediquen a tasques relacionades amb l'orientació vocacional, la informació sobre els plans d'estudi un cop escollida la carrera, els requisits d'accés acadèmics dels diferents graus, els tràmits administratius i burocràtics, les ajudes econòmiques per als estudis i altres característiques del context universitari.
2. Moment "soc alumne" → L'estudiant està cursant el grau universitari. En aquest cas els serveis d'orientació disposen d'una oferta àmplia i diversa que contempla des de tècniques d'estudi i gestió del temps fins a mecanismes d'autoconeixement, autocontrol i autoregulació per a relacionar-se eficaçment dins i fora de l'àrea universitària.
3. Moment "vaig ser alumne" → L'orientació és bàsicament professional i té el focus en la inserció laboral des de la universitat dels nous titulats.

Altrament, Lozano, Moyano, Negrillo i Quintas (2019, p. 770-771), encara que comparteixin certes dades i estableixin també tres períodes com l'anterior autor, expliquen el rol dels serveis d'orientació només durant la carrera. L'estructura cronològica és aquesta:

- Primer curs → És una transició en què pot ser molt convenient elaborar un pla d'acollida per fer front a possibles inestabilitats emocionals, com ara sentiments de frustració, estrès, fracàs i abandonament. Això pot repercutir negativament al rendiment acadèmic, cosa que crida l'orientació a intervenir en aspectes com l'autoaprenentatge, els hàbits d'estudi, l'autoestima i el recolzament social.
- Cursos intermedis → És l'etapa més difusa de cara a l'orientació. En aquests moments prenen protagonisme els coneixements del tutor sobre l'itinerari curricular, la formació en competències genèriques, les pràctiques de mobilitat i l'adaptació d'estudiants estrangers.
- Últim curs → Es produeix la transició a la "vida activa". En aquesta etapa final l'orientació destina els seus recursos a l'ocupabilitat i orientació professional, deixant a un segon pla l'orientació de tipus acadèmic/personal.

4.1.5. Models d'intervenció

El concepte de model en orientació es defineix com a un marc teòric en què es basa la intervenció orientadora i es reflecteix la realitat sobre la qual l'orientador ha d'actuar, tot indicant les finalitats, mètodes, agents implicats i qualsevol aspecte determinant per a la seva aplicació pràctica (Pantoja, 2004, p. 21). Per tant, un model és una guia per a l'acció de l'orientació.

L'orientació és un procés de força complexitat, de manera que es genera una bona varietat de models en funció dels criteris de classificació que utilitzin els diferents autors, els quals, al mateix temps, també resulten diversos: paràmetres històrics (des de l'origen de l'orientació fins a l'actualitat), enfocament teòric, tipus d'ajuda i tipus de relació entre l'orientador i la persona orientada, entre d'altres. En addició, les activitats orientadores no solen formar part d'una estratègia planificada en l'educació per a la carrera, sinó que moltes vegades són fruit d'una iniciativa més o menys voluntària de l'orientador. Igualment, a continuació es descriuen 6 models d'intervenció, provinents d'Amor (2012, p. 74-76) i González (2018, p. 50-57), que es consideren els més clars, complets i representatius de la realitat actual:

1. Model clínic, *counseling*, de consell o atenció individualitzada

Es caracteritza per proporcionar una ajuda reactiva a l'estudiant, és a dir, un cop ha aparegut el problema. Així doncs, aquest tipus de model té un caràcter remeier. Es focalitza en aquell alumnat amb dificultats des d'una perspectiva clínica-terapèutica en què s'intervé de forma individual, utilitzant l'entrevista com a instrument principal de comunicació directa. L'orientador és qui dirigeix el procés, deixant de banda el docent. Ara bé, precisament per aquesta metodologia és un model rebutjat per les tendències actuals, ja que aposten per una praxi molt més contextualitzada en què participin tots els agents implicats. Per això, quan el model clínic es posa en pràctica, convé que es tingui en compte el marc de col·laboració entre orientadors, professorat, famílies i institució, reconeixent així que la tasca de cadascú esdevé millor amb la contribució de l'altre.

Al model clínic també se l'anomena *counseling*. Es tracta d'un terme anglès que significa assessorament i es fonamenta en la interacció personal basada en una comunicació diàdica entre l'orientador i l'orientat. A més, és considerada una modalitat d'intervenció psicopedagògica que ha de presentar els següents trets:

- El servei l'ha d'oferir una persona capacitada professionalment per a aconsellar.
- Ha de tenir la intenció d'influir conductualment la persona que rep l'orientació perquè planifiqui, decideixi i satisfaci les seves relacions interpersonals. En conseqüència, ha de motivar el canvi i perfeccionament de l'individu.
- Empra tests psicològics, tècniques clíniques i diagnòstics analítics, per tal d'aclarir i solucionar els problemes de l'usuari. L'entrevista es converteix en una eina d'intervenció que promou canvis a escala cognitiva, emocional i conductual.

Així mateix, tot model clínic segueix aquestes fases característiques:

- Inici i estructuració de la relació d'ajuda. La petició per fer ús del servei sorgeix de la iniciativa de l'estudiant, encara que també pot venir de familiars, tutors, professors...
- Exploració. Normalment en el model clínic es procedeix a realitzar un diagnòstic, de manera que gràcies a l'anamnesi s'aporten informacions i dades

(situacions, experiències...) que permetin conèixer millor la problemàtica i facilitar la trobada de possibles solucions.

- Tractament. Segons el diagnòstic establert es dissenyen uns plans d'acció, a fi d'incentivar l'autoconcepte, l'autoacceptació i l'autoestima.
- Seguiment i avaluació. S'apliquen els plans que s'han dissenyat prèviament i s'avalua l'impacte d'aquests.

2. Model de serveis

És una evolució de l'anterior model. En aquest cas l'orientació es desenvolupa des d'un servei especialitzat i parteix habitualment de les demandes socioeducatives. Com el model clínic, consisteix en una intervenció més terapèutica que no pas preventiva, per la qual cosa se centra en les necessitats específiques dels alumnes que tenen alguna dificultat. La diferència és que en el model de serveis l'actuació professional té lloc a fora de la institució educativa i s'utilitzen recursos de la zona o sector del centre a què pertany l'estudiant.

El model de serveis es guia pel desenvolupament de funcions, en altres paraules, no actua en base a uns objectius preestablerts, sinó que depenent de les necessitats que tingui l'estudiant, determina una sèrie d'accions singulars que poden ser informatives (per exemple sobre itineraris acadèmics i professionals), diagnòstiques, avaluadores, de prevenció (de cara a altres aspectes que es puguin derivar de la necessitat principal identificada), terapèutiques, formatives i/o de recolzament al professorat i la família. Per tant, és un model que connecta la institució amb els seus agents i serveis de la comunitat. Amb tot, però, té una limitació important: l'escassa o absència de contextualització de les necessitats i, de retruc, de les posteriors intervencions.

3. Model de programes

A diferència dels dos models d'abans, aquest es regeix pel principi de prevenció, és a dir, té un caràcter primordialment proactiu. La seva finalitat és promoure el desenvolupament integral de l'estudiant durant un cert temps, segons la durada de cada programa. La universitat, en aquest cas, s'institucionalitza el programa en qüestió i tots els agents educatius s'impliquen en la seva planificació, disseny i revisions i avaluacions pertinents per tal d'adoptar la mesura més adequada respecte a aquest: millorar-lo, interrompre'l o mantenir-lo igual.

Seguint amb aquest fil, la creació dels programes consta de diverses fases:

- Anàlisi del context del centre: factors ambientals, estructura i organització, recursos, dinàmica dels processos d'ensenyament-aprenentatge, actituds davant l'orientació, etc.
- Detecció de necessitats que es proposen satisfer gràcies a l'aplicació del programa.
- Formulació d'objectius clars, concrets i operatius.
- Planificació basada en la seqüenciació d'estratègies, serveis i activitats que ajudin a complir els objectius.
- Aplicació del programa.
- Avaluació del programa, tant del procés de desenvolupament com del producte final de la intervenció orientadora.
- Valoració del cost del programa en relació amb els recursos humans i materials.
- Presa de decisions sobre la millora, continuació o cancel·lació del programa.

4. Model de serveis actuant per programes

Aquest model és una evolució del model de serveis, ja que té en compte el context de les necessitats i problemes de l'alumnat i, en consonància amb el model de programes, ofereix una orientació més preventiva que reactiva. L'orientador esdevé un dinamitzador de l'acció tutorial i una figura de suport a la formació, centrant l'orientació en l'estudiant de l'aula.

En definitiva, el model de serveis per programes reuneix els beneficis del model de serveis i del model de programes, de manera que representa en un model molt complet de cara a la integració de l'orientació en els processos educatius.

5. Model de consulta

El model de consulta es defineix com a la sol·licitud d'ajuda d'una persona (estudiant, família, docents...), un grup o la mateixa institució educativa a l'orientador o als equips d'orientació. Aquesta ajuda és indirecta, és a dir, l'orientador l'ofereix a qui l'ha demanat perquè intervingui de forma directa en qui la necessita. Per tant, el model de consulta està més a prop de l'assessorament que de l'orientació¹.

¹ Aquesta conclusió fa referència a la diferenciació entre els conceptes "orientació" i "assessorament" de l'apartat 4.1. *L'orientació universitària*.

Un cop efectuada la petició d'ajuda, el consultor (orientador/equip d'orientació) treballa conjuntament amb el consultant (professor, tutor, director, equip docent/directiu...) per solucionar el problema de l'alumne. D'aquesta manera, el consultant intervé directament, ja sigui a nivell individual, si es tracta d'un estudiant, o grupal, en el cas d'un grup d'alumnes, mentre que el consultor ho fa indirectament.

Pel que fa a la fonamentació teòrica del model, existeixen perspectives varies que li atorguen un enfocament o altre:

- Enfocament de la salut mental. Entén la consulta com a un recurs de suport informatiu o emocional que permet a l'usuari veure els seus problemes d'una manera constructiva. El seu marc és el de la prevenció primària terapèutica.
- Enfocament de la defensa. Destaca per una orientació encaminada als valors. L'orientador està al costat de la persona perquè pugui accedir als serveis i ajudes institucionals a què té dret.
- Enfocament conductual. Es basa en tècniques de modificació de la conducta que ensenya el consultor al consultant perquè aquest les apliqui a l'alumne. Les necessitats es consideren externes al caràcter de l'individu, es posa atenció als factors ambientals que influeixen en el control del comportament i s'avaluen els encerts, l'efectivitat i els objectius assolits de la consulta per sobre de les característiques i errors de l'estudiant.
- Enfocament del desenvolupament de les organitzacions. Emfatitza en el context per a millorar els processos i el rendiment de la institució, tot potenciant l'autoconsciència personal i la comunicació i col·laboració en el centre.
- Enfocament psicoeducatiu. És el més utilitzat en orientació al professorat i famílies, i intervé mitjançant tècniques de l'enfocament conductual i del desenvolupament de les organitzacions.
- Enfocament ecològic. Promou el canvi de les institucions, millora els vincles entre els agents educatius, optimitza els recursos materials i humans, i implementa l'orientació en els processos educatius. També dona molta importància a la influència de l'ambient en el desenvolupament de l'ésser i en un model d'ajuda contextualitzada.

6. Model tecnològic

El model tecnològic representa un complement de la labor de l'orientador. A través d'aquest model es fan servir recursos tecnològics, sistemes multimèdia i programes d'orientació autoaplicables i comprensius assistits per ordinador. Això motiva tot el procés en sí i estimula l'autoorientació, l'autodidactisme i la simplificació de la relació orientador-orientat. A més, els mitjans tecnològics poden utilitzar-se en l'àrea personal, acadèmica i professional, en els processos de presa de decisions, en l'adaptació de materials curriculars per a estudiants amb necessitats educatives especials, etc. En definitiva, un model així ofereix un sistema orientador molt més participatiu, interactiu i inclusiu.

4.1.6. La funció orientadora del docent universitari i la tutoria

L'educació universitària del segle XXI ha de fer front a les exigències de les noves demandes que amplien l'activitat pedagògica del professor universitari, atorgant-li les funcions de guia i mediador del procés formatiu de l'estudiant. Així el docent pot transformar-se en un orientador educatiu (Sánchez, López i Alfonso, 2018, p. 50). I és que encara que aquest aspecte de la praxi professional del docent es complementi amb la dels orientadors, en les darreres dècades la tasca orientadora s'assigna a la responsabilitat del professor ajudar i recolzar els estudiants en la consecució de capacitats analítiques, reflexives i interpretatives perquè conformin els seus projectes de vida tan personal com professional (*ibíd.*, p. 53).

Segons Amor (2012, p. 97), una docència de qualitat s'ha d'ajustar a la realitat educativa d'un món molt dinàmic, cosa que implica redefinir el treball del docent, la seva formació i desenvolupament professional. D'aquesta manera neixen nous reptes pels professors orientadors des de la perspectiva de la formació i les competències (Álvarez, citat per *ibíd.*, p. 96):

- Formar-se en competències pedagògiques i psicològiques.
- Promoure la capacitat d'innovació i formació permanent per adaptar-se a la realitat canviant.
- Dotar l'alumnat de competències per a aprendre a aprendre i potenciar la seva autonomia i iniciativa personal.
- Potenciar l'acció tutorial en els estudiants i la universitat des de la concepció que és un element crucial de la qualitat docent.

Palomares (citat per *ibíd.*, p. 95) afegeix:

- Ser més sensible als interessos de l'alumnat.
- Focalitzar la funció docent en l'orientació individualitzada.
- Impulsar l'aprenentatge per a tota la vida.
- Donar resposta a les demandes, necessitats i canvis vinculats a la formació i el món laboral que exigeix la realitat social en cada instant.

Aquest nou paradigma aboca a la necessitat d'un seguiment i assessorament més individualitzat en què l'orientació i la tutoria se situïn com a eixos de l'educació universitària. Així doncs, el professor d'universitat ha d'anar més enllà del coneixement sobre una determinada assignatura, ja que també ha de ser competent en l'orientació i formació sistèmica de l'alumnat per mitjà de la tutoria. L'orientació i la tutoria no s'han de limitar en les qüestions purament acadèmiques dels estudiants —revisió d'exàmens, dubtes de la matèria...—. Per tant, tal com enuncien García, Carballo i Guardia (citats per *ibíd.*), es pot definir el professor tutor universitari de la següent manera:

Aquel que tiene especialmente encomendado a un estudiante (o grupo de estudiantes) para asesorarlo y ayudarlo en su proceso educativo, como medio de contribuir al desarrollo de las competencias genéricas y disciplinares definidas para cada titulación. Es el profesor que, a la vez y en convergencia con las funciones de la docencia, lleva a cabo un conjunto de actividades orientadoras y formativas, procurando que el estudiante alcance el máximo desarrollo en lo cognitivo, lo personal, lo académico y lo profesional. (p. 14)

López (2017, p. 63) ho complementa apuntant que la tutoria universitària vetlla per la transició professional de l'estudiant, per la qual cosa posa èmfasi en la necessitat d'una correspondència entre la formació acadèmica de la carrera i el mercat laboral. En aquest sentit, Casanatan (2018, p. 22) afirma que la tutoria ha de perseguir el desenvolupament de la capacitat de resolució de conflictes que vagin més enllà del context universitari, és a dir, que es trobin en situacions d'acompliment professional. Així mateix, temes intrapersonals com la comprensió emocional d'un mateix i la capacitat d'autoregulació són realment significatius per al creixement humà dels universitaris.

Per acabar, la tutoria pot anar més enllà de la relació vertical entre l'orientador i l'estudiant, ja que una relació horitzontal manifestada en la tutoria entre iguals és perfectament possible. Aquest tipus de tutoria es basa en la interacció i mediació per part dels estudiants. El fet que siguin els mateixos estudiants qui ajudin els seus companys, facilita l'èxit de l'orientació, donat que els alumnes han sigut (i són)

aprenents més recentment que els docents, lògicament, per la qual cosa poden conèixer i entendre molt millor les necessitats que tenen els uns i els altres. A més a més, fan servir un llenguatge més directe i proper, i l'atenció individualitzada és més probable entre ells, atès que normalment el professor ha de compartir la seva intervenció amb tot l'alumnat de l'aula (Chancel, Jordana i Pericon, 2008).

5. Marc metodològic

La recerca s'ubica en el paradigma interpretatiu. Aquest paradigma pretén descriure, comprendre i interpretar contextos humans i realitats socials en base a valoracions subjectives i significats que les persones atribueixen al que els succeeix. Així, la seva finalitat és analitzar els fets que passen en la vida d'un grup. Per això és important entendre dos llenguatges: el de l'investigador i el dels individus que li proporcionen les dades, per tal de poder interpretar de manera adequada els esdeveniments que ocorren en el context de la investigació i no deixar-se emportar per les valoracions personals provinents només de la part investigadora. A més a més, el paradigma interpretatiu va més enllà dels processos observables, ja que també analitza aquells que no ho són, com ara les percepcions, creences i vivències que els subjectes relacionen amb les situacions que experimenten (Martínez, 2007, p. 31-32).

Tal com afirma Martí (2016, p. 95-96), el paradigma interpretatiu es focalitza en les persones i des de la seva perspectiva es concep que les accions educatives no s'han d'entendre com a característiques objectives de poblacions o mostres que puguin ser generalitzades, sinó que les circumstàncies d'ensenyament-aprenentatge obeeixen a factors de singularitat i impredictibilitat.

Amb totes aquestes aportacions, la present investigació estableix relacions amb les particularitats d'aquest tipus de paradigma i, doncs, hi encaixa:

- L'objecte d'estudi són les persones, en aquest cas els estudiants de Pedagogia de la URV i, en segon pla, les orientadores de la universitat.
- S'analitzen fets no observables de la realitat socioeducativa (vida) d'un grup → La percepció de l'orientació universitària i les necessitats orientatives d'un grup d'estudiants de Pedagogia de la URV a partir de la seva experiència i vivència a la universitat. Un altre grup és el format per les professionals d'orientació que, des de la seva perspectiva, complementen el context de la realitat que viu el grup d'universitaris.
- Com es veurà més endavant, la mostra d'estudi no pot ser generalitzada → Té els seus trets distintius, pertany a un grup específic d'una carrera específica i d'una universitat específica, valgui la redundància.

En aquest sentit, segons Martínez (2007, p. 31-32) l'estudi de cas adquireix molta transcendència en detriment de les mostres representatives d'una població. I precisament el model d'anàlisi d'aquesta recerca és un estudi de cas.

Els estudis de casos es realitzen davant una realitat única, singular i irrepetible, la qual cosa no comporta que es tracti solament d'un individu, sinó que també pot assumir un grup de subjectes, una institució, una aula... Allò que defineix el cas és la seva especificitat en comparació d'altres realitats, i el que configura l'estudi de cas és el sentit de conèixer, descriure i comprendre en profunditat el seu comportament en funció del context en què es troba, a fi de poder prendre decisions en el futur per a millorar-lo (aquest darrer aspecte té força rellevància en educació). Així mateix, com el paradigma interpretatiu, l'estudi de cas no té com a objectiu principal generalitzar resultats i extrapolar-los a altres casos, perquè cada un és específic i diferent pel seu context particular (*ibíd.*, p. 28).

D'acord amb Stake (citat per Rodríguez, 2018), es distingeixen tres tipus d'estudi de cas:

1. **Intrínsec:** l'estudi es desenvolupa perquè es vol entendre millor un cas concret. No s'escull un cas en qüestió perquè sigui la imatge d'altres casos o perquè sigui representatiu d'una problemàtica, sinó perquè el cas, per sí mateix, interessa.
2. **Instrumental:** s'estudia un cas per facilitar més informació d'un tema o per replantejar una generalització. El cas que s'examina és secundari i serveix de pont per comprendre millor un altre fet.
3. **Cas múltiple o col·lectiu:** s'estudia un grup de casos conjuntament per a investigar un fenomen determinat. També se'l considera un estudi instrumental atès a més a casos. Aquests casos poden ser semblants o diferents entre sí, depenent de les característiques comunes que tinguin.

Es pot dir que la recerca d'aquest treball és un cas múltiple, en concret 2: d'una banda, els estudiants, i d'altra banda, les orientadores universitàries, essent el segon cas de caràcter més instrumental, secundari, atès que afegeix informació des d'una altra perspectiva sobre la percepció de l'orientació universitària i les necessitats orientatives dels estudiants.

Pel que fa a la selecció d'instruments i tècniques de recollida de dades que s'utilitzaran en el treball de camp, la investigació emprà el qüestionari i l'entrevista.

Qüestionari

Un qüestionari és un instrument estandarditzat per recollir informacions durant el desenvolupament de recerques quantitatives a través d'una metodologia d'enquestes. També pot rebre el nom de sondeig si la mostra no és representativa de la població, però aquesta circumstància és més pròpia de les investigacions sociològiques i polítiques. Independentment d'això, el qüestionari pot incloure preguntes factuais, que són aquelles que demanen una resposta observable i contrastable (comportaments, esdeveniments...), i preguntes subjectives, que impliquen la reflexió del destinatari perquè ens proporcioni opinions, sentiments, etc., és a dir, dades que no es poden aconseguir si no és pel judici personal del subjecte (Meneses i Rodríguez, 2018, p. 9).

En aquesta línia, hi ha altres tipus de preguntes, com les obertes i les tancades. Les preguntes obertes són les que ofereixen llibertat per a expressar la resposta. Normalment les respostes són breus i concises. Dins les preguntes obertes, s'inclouen les preguntes numèriques, que són aquelles en què es demanen números o puntuacions sota la mesura d'una escala mètrica d'interval o de raó. En canvi, les preguntes tancades ja donen unes opcions de resposta al participant sobre les quals ha de triar. Al mateix temps, les respostes de les preguntes tancades poden seguir una escala nominal i/o ordinal. Si és nominal, estem davant de la mateixa definició de pregunta tancada, però si és ordinal, aleshores les preguntes es coneixen com de tipus *likert*, en les quals les opcions de resposta es presenten ordenades i seqüenciades per punts arbitraris de menor a major intensitat. En són un exemple les preguntes d'acord i desacord i de satisfacció (*ibíd.*, p. 13).

La investigació d'aquest treball utilitza un qüestionari pràcticament tot de preguntes tancades i que combinen l'escala nominal i l'ordinal, amb l'objectiu de quantificar els resultats de les respostes dels estudiants mitjançant una anàlisi estadística/descriptiva.

Entrevista

L'entrevista es tracta d'una conversació directa, intencionada i planificada entre dues persones o més (en el cas d'una entrevista grupal) que exerceixen rols diferents i asimètrics: una fa d'entrevistadora i pregunta, mentre que l'altra és l'entrevistada i respon. Durant aquest intercanvi es recullen dades sobre qüestions subjectives de l'individu entrevistat, tals com opinions, emocions i inquietuds, entre altres coses

(Martínez, 2007, p. 62). Aquestes informacions poden complementar, contrastar o validar-ne d'altres que s'hagin aconseguit a través de més instruments, com per exemple el qüestionari (*ibíd.*, p. 63). Una bona mostra d'aquesta situació és la de la mateixa investigació actual, perquè s'entrevisten especialistes en orientació perquè les respostes des de la seva posició són un valor afegit a l'enfocament que adopten els estudiants.

Les entrevistes es poden classificar segons el grau de planificació o de rigidesa del guió (Riba, 2014):

- Entrevista estructurada → Preguntes tancades en un guió molt dirigit per l'entrevistador.
- Entrevista semiestructurada → Preguntes obertes en un guió que permet que la persona entrevistada introdueixi els seus matisos.
- Entrevista no estructurada → No hi ha un guió ben definit, l'entrevistador improvisa a vegades, l'entrevistat pot donar respostes no esperades i l'entrevista adopta un caràcter més proper al diàleg i la conversa que es podria tenir en un ambient informal i distès.

En aquest estudi l'entrevista semiestructurada és la seleccionada, ja que les orientadores poden esplaïar-se lliurement en les seves respostes tot seguint un guió de preguntes proporcionat per l'investigador.

En definitiva, la recerca utilitza una metodologia tant quantitativa (qüestionari) com qualitativa (entrevista).

6. Disseny de la investigació

6.1. Objectius

Els objectius de la investigació s'estableixen per donar resposta a cadascuna de les preguntes de recerca plantejades. Els objectius són els següents:

- Comprovar la incertesa o desorientació dels estudiants de Pedagogia de la URV sobre el seu futur professional i laboral.
- Detectar les necessitats d'orientació dels estudiants de Pedagogia de la URV.
- Identificar el nivell de coneixement dels estudiants de Pedagogia de la URV envers el servei d'orientació de la universitat.
- Conèixer el valor atribuït a l'orientació universitària de la URV pels estudiants de Pedagogia.
- Descobrir les principals tècniques d'intervenció de l'orientador/a de la URV en els estudiants per a la trobada del seu camí professional i laboral.
- Valorar la situació del servei d'orientació de la URV des de la perspectiva dels seus professionals.

A través de la consecució d'aquests objectius, s'espera poder contestar les preguntes de recerca:

- Quines necessitats d'orientació tenen els estudiants de pedagogia de la URV?
- Quin és el grau d'incertesa o desorientació dels estudiants de pedagogia de la URV sobre el seu futur professional i laboral?
- Quin és el grau de coneixement que tenen els estudiants de pedagogia sobre el servei d'orientació professional i per a l'ocupació de la URV?
- Quin valor i/o utilitat atribueixen els estudiants de pedagogia a l'orientació universitària de la URV?

- Com intervé el tècnic/a d'orientació professional de la URV per ajudar els estudiants a trobar el seu camí professional i laboral?
- Com valoren els tècnics d'orientació professional de la URV la situació del servei en què treballen?

6.2. Context i població-mostra d'estudi

El context d'estudi de la investigació està configurat per tres agents principals: els estudiants de Pedagogia de la URV, el servei d'orientació de la mateixa universitat i els professionals que hi treballen.

Per entrar més en detall, el servei d'orientació de la URV presenta aquesta oferta al llarg dels estudis de grau (URV, 2022):

❖ L'Oficina de l'Estudiant

Situada a l'edifici F del Campus Catalunya, es dedica a orientar els estudiants abans, durant i després de l'etapa formativa a la universitat. Entre totes les seves funcions, les implicades durant els estudis són:

- La coordinació de la gestió de les pràctiques externes dels estudiants.
- El desenvolupament d'accions d'orientació acadèmica i professional.
- L'impuls d'accions de millora de la carrera professional dels estudiants i titulats.
- La gestió de la Borsa d'Habitatge.
- La gestió de la Borsa de Treball.

❖ Jornada d'Acollida

Uns dies abans de l'inici de curs dels nous estudiants universitaris es realitza la Jornada d'Acollida, en la qual es duu a terme una presentació a l'Aula Magna (enguany en el Grau de Pedagogia ha estat en format virtual a causa de la pandèmia) per tal de tractar qüestions bàsiques com els serveis universitaris —intranet, correu electrònic URV, moodle o campus virtual, pàgina web, servei lingüístic, Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació (CRAI), voluntariats, esports, Unitat d'Assessorament i Suport Psicològic a l'Estudiant (UASPE) i oficina de l'estudiant— i el funcionament del centre —accessos, docència i tutoria—.

❖ Programa de desenvolupament de la carrera professional

Adreçat a estudiants i graduats, aquest programa proporciona recursos perquè millorin la capacitat de planificació i concreció del seu futur professional.

➤ Sessions d'Orientació Individual

Amb l'ajuda i suport de les orientadores professionals es vetlla perquè els estudiants assolixin els seus objectius professionals. Les sessions es basen en “avaluar interessos, habilitats, valors i estil de treball, conèixer competències, definir el projecte professional, aprendre a fer un currículum eficaç, superar entrevistes de selecció, desenvolupar estratègies i definir un pla d'acció per a la recerca de feina”. Les sessions es poden sol·licitar a través de la pàgina web de la URV.

➤ Activitats d'Orientació Grupal

En els últims cursos de tots els graus de la URV, s'ha introduït als plans d'estudis una formació bàsica obligatòria relacionada amb l'ocupabilitat dels estudiants un cop finalitzen la carrera. La formació s'emmarca en l'anomenat “Mòdul d'Ocupabilitat”, que té una durada de 6 hores repartides equitativament en 3 blocs (2 hores cada un):

- Bloc 1: Mercat de treball. Ofereix una visió general del mercat laboral i específica de la professió en qüestió dels estudiants, incloent les respectives sortides professionals.
- Bloc 2: Procés de recerca de feina. Informa de les etapes d'aquest procés (planificació i organització, autoconeixement, coneixement del mercat i de l'ocupació, cerca d'oportunitats i promoció d'un mateix), ensenya estratègies per tenir-hi èxit i facilita eines d'orientació.
- Bloc 3: Entrevista per competències. Mostra les competències més sol·licitades al món laboral del camp professional dels estudiants. Mitjançant reflexions sobre com vendre's de forma eficaç i intel·ligent i activitats vivencials, els universitaris obtenen experiència i coneixement per a poder superar amb garantia una entrevista de feina.

➤ Recursos per a l'orientació professional i la recerca de feina

Es localitzen al Portal d'Ocupació de la URV. Hi destaca la "Guia d'orientació per a l'ocupació". Aquesta guia, coordinada pel Centre d'Atenció als Estudiants (CAE) i dissenyada gràcies a la col·laboració del Servei de Recursos Educatius, el Centre Internacional, l'Observatori de l'Ocupació, l'Escola de Postgrau i Doctorat, el Centre de Formació Permanent de la FURV (Fundació URV) i la Càtedra d'Emprenedoria i de l'Empresa Inspira Project, pretén esdevenir un recurs poderós per a la resolució de dubtes o inquietuds dels estudiants universitaris que estan a prop de la inserció laboral i volen que aquesta sigui justa a la seva formació universitària. La guia és utilitzada pels orientadors de la universitat en el transcurs de les sessions d'orientació individualitzades

i s'organitza en cinc complets apartats:

- A. Elaboració del projecte professional i el pla de carrera (coneixement d'un mateix i construcció del projecte professional).
- B. Opcions en finalitzar els estudis (mercat de treball, ocupabilitat, màsters i doctorats, treball a l'estranger, autoocupació i empenedoria).
- C. Recerca de feina (promoció d'un mateix, recerca d'oportunitats i processos de selecció).
- D. Presa de decisions (anàlisi legal i negociació d'ofertes de treball).
- E. Planificació de la vida laboral (carrera professional, desenvolupament personal i professional).

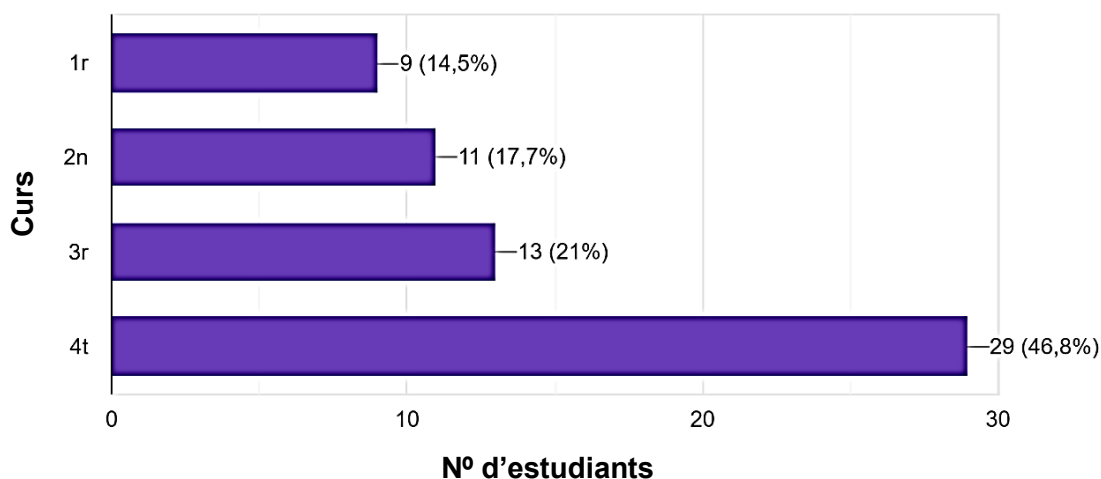
La població d'estudi respecte al cas dels estudiants de Pedagogia de la URV és de 138, repartida d'aquesta manera:

- 47 alumnes de 1r.
- 36 alumnes de 2n.
- 25 alumnes de 3r.

- 30 alumnes de 4t².

La mostra de la investigació està formada per 62 estudiants de Pedagogia de la URV, que representen el 44,93% de tots els estudiants, i per 2 tècniques d'orientació professional de la URV.

Dels 62 estudiants de Pedagogia, 9 són de 1r (14,5%), 11 cursen 2n (17,7%), 13 estan a 3r (21%) i 29 són de 4t (46,8%). Així doncs, en termes de representativitat, el 4t curs és el millor, ja que responen el qüestionari pràcticament tots els estudiants de 4t (29 de 30).

6.3. Variables d'estudi

Les variables d'estudi utilitzades en la mostra dels dos estudis són:

Estudi quantitatiu (qüestionari)

- Curs acadèmic.
- Motiu de matriculació en el Grau.
- Nivell de motivació pels estudis.
- Nivell d'influència positiva de la carrera en l'autoconeixement.
- Qualitat de la relació amb els companys.

² El nombre d'alumnes a 4t és aproximat, perquè no tots els estudiants cursen les mateixes assignatures: a les assignatures optatives en són 30, al TFG, 36, i al Pràcticum, 32.

- Qualitat de la relació amb el professorat.
- Nivell d'atenció del professorat.
- Nivell de satisfacció amb el rendiment acadèmic.
- Nivell d'adequació del *feedback* a les qualificacions.
- Coneixement del tutor acadèmic.
- Tutories amb el tutor.
- Nivell d'utilitat de les tutories en orientació.
- Nivell d'influència positiva de la carrera en el coneixement de la professió.
- Nivell d'influència positiva de la formació acadèmica per la capacitat en el món laboral.
- Grau de coneixement del servei d'orientació professional i per a l'ocupació de la URV.
- Orientació durant la carrera.
- Font d'orientació.
- Valoració de l'orientació.
- Grau de coneixement sobre l'elecció personal d'especialització com a futur pedagog.
- Elecció del camí personal després de la carrera.
- Propostes de millora per la qualitat de l'orientació a la universitat.

Estudi qualitatiu (entrevista)

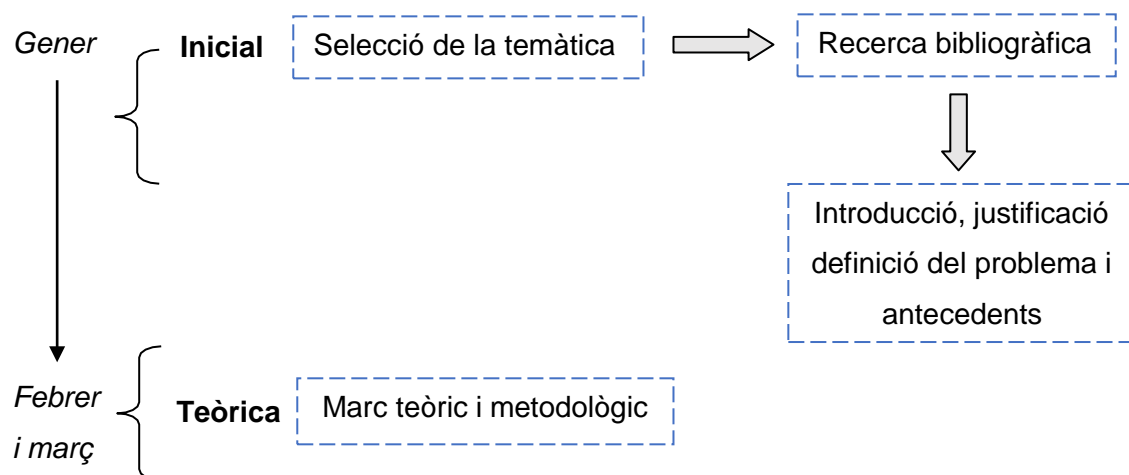
- Formació acadèmica.
- Experiència professional.
- Motiu de l'elecció de la professió.
- Funcions professionals.
- Dificultats de la praxi professional.
- Aspecte més complicat de la professió.
- Nivell de sentiment de reconeixement a la professió.

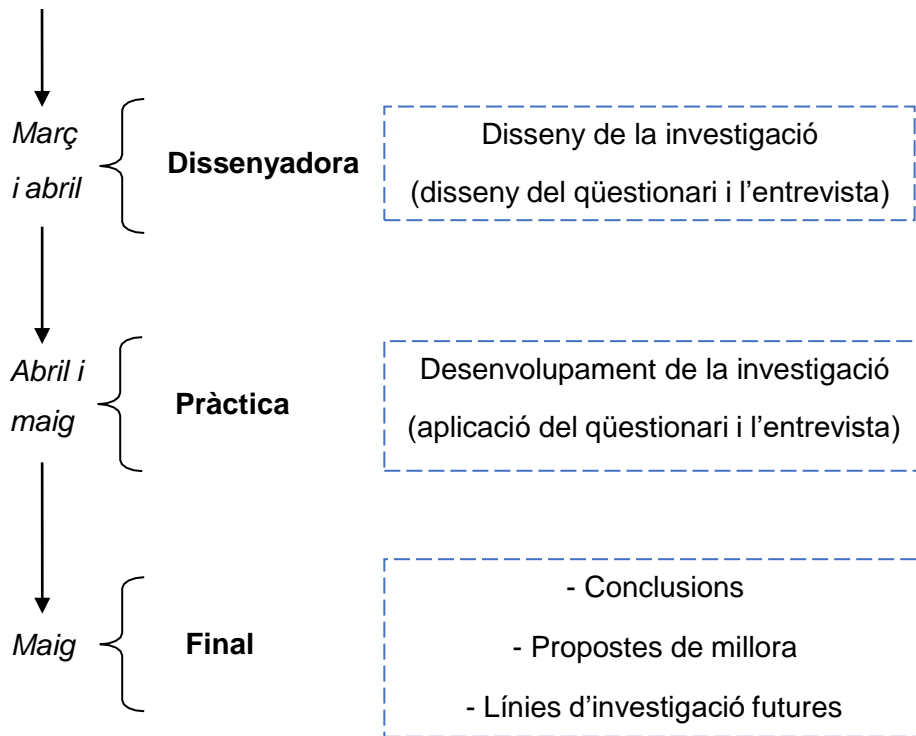
- Caràcter de l'orientació.
- Eficiència de l'orientació reactiva.
- Perfil d'usuaris.
- Tècniques d'intervenció.
- Major repte professional.
- Opinió sobre el coneixement dels estudiants respecte al servei d'orientació.
- Coexistència de la figura de l'orientador/a i la funció orientadora dels docents i tutors universitaris.
- Tipus de relació a nivell de diàleg i coordinació entre el professorat i els orientadors/es.
- Opinió del tipus de relació a nivell de diàleg i coordinació entre el professorat i els orientadors/es.
- Punts forts i febles del futur de l'orientació universitària.

6.4. Estratègies metodològiques

Fases de la recerca

La investigació s'ha organitzat en les següents fases:

A la primera fase, la inicial, es tria el tema de la recerca del projecte d'investigació, es comença la recerca bibliogràfica i s'elabora la introducció, la justificació, la definició del problema i l'estat de la qüestió a investigar.

A la segona fase, la teòrica, es realitzen els apartats teòrics del treball: el marc teòric i el marc metodològic (paradigma de la recerca, model d'anàlisi i argumentació teòrica de la selecció d'instruments i tècniques de recollida de dades).

A la tercera fase, la dissenyadora, es duu a terme el disseny de la investigació (objectius, context i mostra d'estudi, variables d'estudi, estratègies metodològiques i aspectes ètics). Durant el període d'aquesta fase, es dissenya l'entrevista i el qüestionari.

A la quarta fase, la pràctica, es desenvolupa la investigació (recollida i anàlisi de dades) i s'apliquen els instruments prèviament dissenyats en els respectius destinataris.

En última instància, la fase final comprèn les conclusions a què arriba la investigació, les propostes de millora respecte a les fases de la recerca i les línies d'investigació futures per continuar indagant en l'objecte d'estudi de la recerca.

Totes aquestes cinc fases, des del començament fins a la finalització del treball, tenen lloc en un període de 4 mesos: de gener a maig.

Tècniques i instruments de recollida i tractament de dades

Per recollir les dades s'utilitzen el qüestionari i l'entrevista. Pel que fa al qüestionari (veure annex 1), el qual segueix una estratègia metodològica quantitativa, s'inicia amb una breu introducció per als destinataris que el contestin. En aquesta s'explica la tipologia de treball en que s'emmarca el qüestionari, les finalitats que té, el nombre d'ítems, quines són les preguntes obligatòries, uns consells a tenir en compte a l'hora de contestar-lo, es garanteix la confidencialitat i anonimat en el tractament de les dades i, per acabar, s'agraeix el temps i la participació dels estudiants.

Després segueixen totes les preguntes que té el qüestionari: 21. Totes les preguntes són tancades, exceptuant l'última, que és oberta, ja que demana a l'estudiant que proposi millores per a la qualitat de l'orientació a la universitat. De les preguntes tancades, les opcions de resposta són d'escala nominal i ordinal, amb una lleugera superioritat d'aquesta darrera. En algunes preguntes es pot seleccionar més d'una resposta. També n'hi ha que són excloents, és a dir, en funció de la resposta que es doni en una qüestió concreta, hi ha la possibilitat que no s'hagi de contestar la següent.

El qüestionari s'elabora amb el programa *Google Forms* i amb el mateix es tracten les respostes recollides i s'extreu una gràfica per cada pregunta tancada. També ofereix tenir totes les respostes en format *Excel*. Així doncs, es tracta d'un qüestionari electrònic que s'envia als estudiants.

El qüestionari es valida internament pel tutor d'aquest treball, el Manel Fandos Garrido, doctor en Pedagogia i professor associat de la URV. Igualment, es valida externament per la Maria Concepció Torres Sabaté i la Margarita Rebenaque Esteve. S'escullen per la seva professió i trajectòria professional. La Maria Concepció Torres Sabaté és doctora en Pedagogia, responsable del Grau de Pedagogia i professora associada de la URV. La Margarita Rebenaque Esteve és llicenciada en Psicologia i Psicopedagogia, entre altres formacions acadèmiques, i actualment treballa com a Orientadora Professional a la URV.

Quant a l'entrevista, que segueix una estratègia metodològica qualitativa, conté 16 preguntes, de les quals només 2 són tancades (de totes maneres es contempla la justificació de les respostes) i la resta, obertes. Es tracta d'una entrevista

semiestructurada, ja que el guió de les preguntes les ordena, però les persones entrevistades poden aclarir bé les seves respostes, matisar-les, introduir-hi apreciacions... Així mateix, les preguntes es poden agrupar en blocs de contingut o temàtics:

- L'àmbit personal → 3 preguntes.
- La professió → 8 preguntes.
- Els estudiants → 3 preguntes.
- La relació professorat-orientador → 2 preguntes.

L'entrevista es valida internament pel tutor del treball, el Manel Fandos Garrido, i externament per la Maria Concepció Torres Sabaté i la Maria Pilar Iranzo. S'escullen per la seva professió i trajectòria professional. La Maria Pilar Iranzo és doctora en Pedagogia, mestra d'educació infantil i primària i professora associada de la URV.

Un cop es recullen totes les respostes de les dues orientadores, es tracten a través d'una anàlisi de contingut en què té lloc un buidatge de les contestacions de cada pregunta i es comparen per arribar, després, a unes conclusions.

6.5. Aspectes ètics

En el marc del protocol-guia sobre protecció de dades personals definit per la URV per a treballs finals de Grau i Màster que es realitzen a la Universitat, s'ha completat el document "Compromís de participació i confidencialitat del tutor i estudiant de grau" per garantir l'ètica del treball (veure annex 3).

7. Desenvolupament de la investigació

7.1. Recollida de dades

Qüestionari

Al dia 5 d'abril de 2022 es contacta amb la Maria Concepció Torres Sabaté, responsable del Grau de Pedagogia de la URV, per tal d'aconseguir els correus electrònics de les delegades de 1r, 2n i 3r de Pedagogia. A continuació, s'envia un correu a les delegades informant-les del motiu del contacte. Se'ls comunica el tipus de treball de la investigació, una breu descripció d'aquesta, l'objectiu del qüestionari i se'ls facilita l'enllaç d'accés al qüestionari. Per acabar, se'ls demana cordialment que comparteixin i difonguin l'enllaç entre els companys de les seves classes. Al mateix temps, donat que la persona investigadora és de 4t, es comparteix directament l'enllaç als estudiants de 4t a través del grup de WhatsApp de la classe, per això no s'envia cap correu a la delegada d'aquest curs.

Després d'una setmana, no es rep cap contestació per part de les delegades, encara que es recullen algunes respostes. Llavors es parla amb la delegada de 4t, se li comenta la situació i se li prega que es posi en contacte amb les altres delegades (pel grup de WhatsApp que tenen entre elles; és una via més directa que el correu electrònic) perquè comparteixin l'enllaç del qüestionari, si és que encara no han fet, a la resta d'estudiants o els recordin que el completin. La delegada de 4t acaba confirmant que ja ho ha fet saber a les delegades.

Torna a passar una setmana més, i el nombre de respostes augmenta en comptagotes. A més, la majoria de les respostes provenen dels alumnes de 4t. No obstant això, la delegada de 4t expressa que les delegades dels altres cursos li han comunicat que han fet arribar l'enllaç del qüestionari als seus companys.

En aquestes circumstàncies, es decideix, a dia 25 d'abril, contactar a través del correu amb alguns professors i professores que tinguin docència durant el segon quadrimestre a 1r, 2n i 3r de Pedagogia. En el correu es realitza una breu presentació de l'investigador, s'explica el motiu del correu, s'exposa la situació per la que s'ha passat fins aleshores per poder recollir les dades i, finalment, es proporciona l'enllaç del qüestionari i se sol·licita que els docents destinin 5 minuts d'una de les seves classes perquè els estudiants puguin contestar el qüestionari. Es remarca la importància i necessitat que el contestin. Així mateix, als professors de 1r i 2n se'ls

insisteix que només l'han de contestar els alumnes de Pedagogia, ja que en els dos primers cursos del Grau aquests estan a l'aula amb els estudiants d'Educació Social.

Algun docent no respon el correu, i dels que sí que ho fan, pràcticament tots accepten la petició, però cap d'ells, segons la contestació que donen, actua exactament tal com se'ls indicava al correu: no cedeixen un temps a classe perquè els estudiants contestin allí mateix el qüestionari, sinó que comparteixen l'enllaç al moodle de l'assignatura o el publiquen al fòrum o bé recorden als seus alumnes que completin el qüestionari, és a dir, que en cap d'aquestes alternatives els estudiants contesten el qüestionari a classe.

Sigui com sigui, durant dues setmanes es van rebent més respostes i més distribuïdes entre els cursos, fins que al dia 15 de maig es tanca el qüestionari (ha estat obert gairebé 1 mes i mig), assolint 62 respostes.

A partir d'aquell dia es comencen a analitzar i quantificar les dades a través d'una anàlisi estadística/descriptiva i es realitza el buidatge de les respostes a l'última pregunta del qüestionari, ja que és oberta.

Entrevistes

El dia 6 d'abril de 2022 es contacta a través del correu amb dues orientadores de la URV per a poder-les entrevistar. En el correu es presenta l'investigador, s'explica la tipologia del treball que s'està realitzant, la finalitat de la investigació i l'objectiu de l'entrevista. També se'ls comenta que s'ha pensat en elles per la seva professió.

Totes dues accepten, i una de les orientadores ofereix la possibilitat que l'entrevista sigui grupal. Amb tot, es contesta que es prefereix que sigui individual, per tal que les respostes d'ambdues no es vegin influenciades entre sí, a banda que es volen comparar per veure les semblances i diferències. Així mateix, se'ls enviarà una còpia del Treball de Fi de Grau finalitzat.

En un principi, les entrevistes han de ser per videoconferència, però a causa de la disponibilitat reduïda de les orientadores, es decideix que la millor decisió per a totes les parts és realitzar-les per correu electrònic. D'aquesta manera, el dia 19 d'abril s'envien les preguntes de l'entrevista a les orientadores per separat, tot garantint que les respostes seran anònimes i de tractament confidencial. A l'hora de tractar les informacions, les dades personals estan substituïdes per les lletres A i B, sent una orientadora la A i, l'altra, la B.

El dies 3 i 6 de maig es reben les entrevistes contestades (veure annex 2), per la qual cosa es procedeix a analitzar-les. Cal esmentar que totes les respostes han sigut de qualitat, utilitat i interès per a la investigació.

En els següents dies es duu a terme l'anàlisi del contingut de les entrevistes, buidant, primer, totes les dades de cada pregunta, exceptuant les referents al bloc personal (formació acadèmica, experiència professional i motiu de l'elecció de la professió), i després, comparant-les per trobar coincidències i diferències en les respostes de les orientadores.

7.2. Anàlisi de dades

Estudi quantitatiu

La majoria de les respostes dels qüestionaris completats s'han quantificat i representat a través d'una anàlisi estadística i descriptiva. Els resultats queden reflectits en 3 taules diferents, una per cada tipus d'orientació: personal, acadèmica i professional.

En cada taula hi consten les respostes que poden denotar o indicar una falta o necessitat d'orientació, amb el corresponent % d'estudiants que ha escollit cadascuna d'aquestes opcions respecte al total i la mitjana aritmètica dels mateixos % en cada vessant de l'orientació.

TAULA 1
ANÀLISI DESCRIPTIVA EN LA VESSANT ORIENTACIÓ PERSONAL

Respostes	%
No m'estic coneixent millor cursant la carrera.	27,4
No tinc bona relació amb els companys de classe.	38,7

No tinc bona relació amb el professorat. No hi tinc confiança per compartir els meus dubtes i inquietuds.	54,8
--	------

$\bar{x} = 40,3$

TAULA 2

ANÀLISI DESCRIPTIVA EN LA VESSANT ORIENTACIÓ ACADÈMICA

Respostes	%
Estic cursant la carrera de Pedagogia perquè no vaig entrar al grau que desitjava.	19,4
No em sento més motivat pels estudis.	38,7
El professorat no s'interessa pel meu aprenentatge i no em resol els dubtes que tinc en les assignatures.	43,6
No em sento satisfet/a amb el meu rendiment acadèmic.	27,4
No totes les qualificacions venen acompanyades d'un <i>feedback</i> o comentari de retroacció adequats.	56,4
No sé qui és el meu tutor/a acadèmic.	29
No he tingut mai cap tutoria amb el meu tutor/a.	62,9
A nivell d'orientació, el tutor/a no m'ha sigut d'utilitat.	45,16

No conec el servei d'orientació professional i per a l'ocupació de la URV.	30,6
No he rebut cap tipus d'orientació durant la carrera.	50
L'orientació rebuda no m'ha ajudat a millorar personalment.	9,68
L'orientació rebuda no m'ha ajudat a millorar en l'àmbit acadèmic.	12,9
L'orientació rebuda no m'ha ajudat a tenir més clar el meu camí professional i laboral.	19,35
L'orientació rebuda m'ha deixat més desorientat/da del que estava.	6,45
$\bar{X} = 32,25$	

TAULA 3

ANÀLISI DESCRIPTIVA EN LA VESSANT ORIENTACIÓ PROFESSIONAL

Respostes	%
No estic coneixent millor la meva futura professió cursant la carrera.	29
La formació rebuda no m'està capacitant bé pel món laboral.	24,2
No sé ni l'àmbit ni la sortida professional en què m'agradaria especialitzar-me com a futur pedagog/a.	17,7

No sé què fer quan acabi la carrera.	0
Quan acabi la carrera vull continuar estudiant, però no sé exactament què.	6,5
Quan acabi la carrera vull treballar com a pedagog/a, però no sé quin lloc m'agradaria ocupar.	24,2

$$\bar{x} = 16,93$$

D'entrada, l'anàlisi global és que, observant i comparant les mitjanes de les tres taules, la més alta és la de l'orientació personal ($\bar{x} = 40,3$), seguida de no gaire lluny per la de l'orientació acadèmica ($\bar{x} = 32,25$) i, en darrer lloc i a força distància, la relacionada amb l'orientació professional ($\bar{x} = 16,93$).

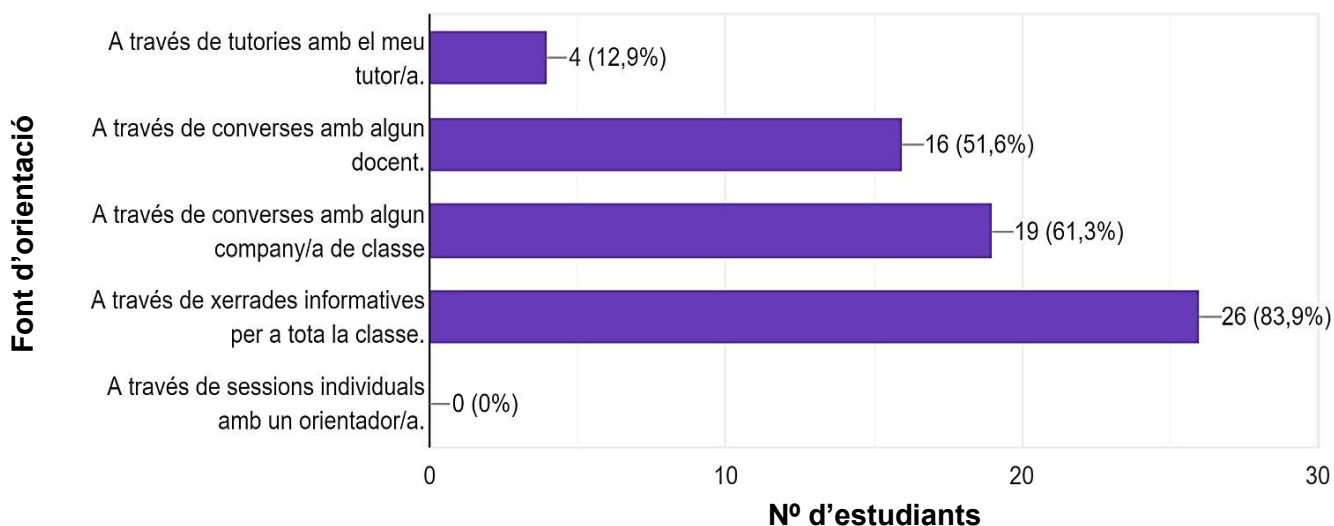
En una anàlisi més concreta, a la taula 1 els % de les respostes són malauradament bastant elevats, sent-ho alarmantment en la relació amb el professorat (54,8%).

Quant a la taula 2, crida especialment l'atenció que el 62,9% dels estudiants no hagi tingut mai cap tutoria amb el seu tutor/a, que el 56,4% afirmi que no totes les qualificacions venen acompanyades d'un *feedback* o comentari de retroacció adequats, que la meitat (50%) dels estudiants no hagi rebut mai cap tipus d'orientació al llarg de la carrera, que al 45,16% no li hagi resultat útil el tutor/a a nivell d'orientació i que el 43,6% senti que el professorat no s'interessa pel seu aprenentatge i no li resol els dubtes que té en les assignatures. També sobta que el 30,6% no conegui el servei d'orientació professional i per a l'ocupació de la URV, ja que es pensava que el % seria força més alt.

Respecte a la taula 3, és sorprenent que tots els estudiants sàpiguen què fer després d'acabar la carrera, en major o menor grau (el 6,5% sap que vol continuar estudiant, però no exactament què, i el 24,2% sap que vol treballar com a pedagog/a, però quin lloc li agradaria ocupar), donat que l'opció de resposta "No ho sé" a la pregunta "Què vols fer quan acabis la carrera?" ha obtingut el 0% dels vots.

Així mateix, hi ha dues preguntes/ítems que pel seu caràcter qualitatiu no s'han inclòs en cap de les tres taules, però se n'exposen igualment els resultats:

- A la pregunta “Com has rebut l’orientació?”, del 50% que havia contestat prèviament que havia rebut orientació durant la carrera, el 12,9% ha estat a través de tutories amb el seu tutor/a, el 51,6%, a través de converses amb algun docent, el 61,3%, a través de converses amb algun company/a de classe, la qual cosa sorprèn positivament, el 83,9%, a través de xerrades informatives per a tota la classe, que ha estat l’opció més triada, i de forma impactant el 0% s’ha donat a través de sessions individuals amb un orientador/a. És xocant que no hi hagi ni un sol estudiant que hagi tingut una sessió individual amb l’orientador/a de la universitat, tenint en compte les necessitats d’orientació que s’han vist a les taules estadístiques.

- A l’ítem “Proposa alguna millora per la qualitat de l’orientació a la universitat, si ho creus convenient” s’han rebut 20 respostes obertes:
 1. Xerrades d'orientació des de primer i pràctiques a 2n o 3r d'observació en diferents àmbits i entitats.
 2. Crec que fa falta augmentar les pràctiques i l'orientació de les mateixes.
 3. En general més xerrades respecte als àmbits professionals i futures possibilitats de màster i altres estudis complementaris, a banda de més preocupació per part del professorat en els i les alumnes per transmetre més confiança i poder resoldre dubtes

4. Hauria de ser des del començament de la carrera d'una forma directa detallada.
5. Seria interessant que s'oferís de veritat orientació laboral. També sentir-se més acompanyada.
6. La Pedagogia és un motor de canvi que ha d'adaptar-se a les necessitats i realitats de la societat i els diferents col·lectius que la componen. Pel que considero, els estudiants que es troben realitzant la carrera de Pedagogia han de ser coneixedors des d'un inici dels àmbits d'acció, les funcionalitats segons el context i les necessitats dels col·lectius amb els quals s'està treballant, la formació encaminada segons l'àmbit, etc. D'altra banda la formació i matèries que componen el Grau de Pedagogia hauria d'anar encaminada a formar i preparar els futurs professionals. Amb això em refereixo a innovar en la metodologia d'ensenyament, perquè es continua perpetuant un sistema basat en mèrits o recompenses numèriques sense reparar en l'assimilació i gaudir dels coneixements i aprenentatge. Per descomptat un grau ha d'estar compost d'esforç i teoria, però en paral·lel la pràctica i experiència amb situacions reals conformaran una base sòlida perquè els futurs professionals siguin realment capaços d'abordar la realitat del món laboral independentment de l'àmbit en què s'exerceixi com a pedagog o pedagoga.
7. Al pla d'estudis introduir més assignatures de l'àmbit social i de l'àmbit educatiu (en concret trastorns d'aprenentatge, orientacions didàctiques...). És a dir, oferir més informació sobre els àmbits que no es treballen tant al grau.
8. Donar-li més visibilitat, jo no coneixia aquest servei d'orientació.
9. Més sessions informatives d'orientació.
10. Potser haurien de donar més visibilitat a aquest servei no només amb cartells o pancartes.
11. Fer-se més visibles.
12. S'hauria de donar formació al llarg de tot el grau en l'àmbit d'emprenedoria per a ser capaç de treballar com a autònom si algú ho desitja en finalitzar els seus estudis.
13. Tutories individualitzades, ja que en el meu cas vaig molt perduda i necessitaria orientació per part d'un professional.
14. Que si ens assignen un tutor/a hi hagi un mínim de contacte o seguiment.

15. M'agradaria que hi haguessin tutories personalitzades obligatòries, de manera que el tutor ens conegués més i pogués oferir majors oportunitats i coneixements.

16. Incloure la orientació en les sessions magistrals, a través, per exemple, de visites als centres, de xerrades de professionals de diferents àmbits, o facilitant el contacte de serveis d'orientació a l'alumnat i proporcionar la informació necessària perquè tothom pugui accedir a aquests serveis.

17. Realitzar en els diferents anys més possibilitats de pràctiques (com fan a magisteri), ja que un pedagog/a té moltes sortides laborals i no podem conèixer-les en profunditat si no les practiquem.

18. Orientar més sobre les sortides laborals i fer més pràctiques a fora de la universitat i veure al que ens enfrontarem, en lloc de fer tants treballs.

19. Donar més visibilitat als i les orientadores del centre perquè l'alumnat ho conegui i poder-hi acudir.

20. Considero que per conèixer amplitud de branques professionals seria adequat tenir més varietat d'optatives.

En vista de les respostes, els eixos en què els estudiants demanen més millora són: la visibilitat dels serveis d'orientació, la diversitat d'assignatures, l'orientació en les sortides laborals, el moment i la regularitat de l'orientació durant la carrera i el moment d'inici de les pràctiques.

Estudi qualitatiu

Cal destacar que s'han exclòs les preguntes del bloc personal, ja que no aporten dades d'interès directe a la investigació.

Pregunta: Quines són les teves funcions?

- **A:** Com a Orientadora Professional, organitzem tallers per a preparar els alumnes a inserir-se al món professional. Fem assessorament individual i jo concretament m'he centrat en impulsar el desenvolupament professional dels alumnes de Màster de la URV creant una nova plataforma o espai virtual de desenvolupament professional que dinamitzem i impulsem amb activitats i assessorament.

- **B:** Definir, planificar e impulsar els serveis d'orientació professional que s'ofereixen als estudiants i titulats (ALUMNI) de la URV, gestionar el programa d'orientació professional individual: Orientar i assessorar els estudiants i Alumni per incrementar les seves competències personals i professionals, conèixer els camps professionals i identificar oportunitats d'ocupació; planificar i executar accions de formació perquè els estudiants i Alumni millorin les seves estratègies i competències vers l'ocupació, impartir cursos i tallers d'orientació per l'ocupació i desenvolupament de competències, oferir eines i estratègies als estudiants per el seu desenvolupament personal i professional, editar recursos i publicacions (quaderns d'orientació) sobre orientació per l'ocupació, col·laborar amb la gestió de la plataforma d'intermediació de la URV, i participar en les accions de *networking* de la fira d'ocupació URV com els cafès, col·loquis o dinar *networking*. Establir i fer seguiment dels procediments de qualitat establerts amb els centres de la URV. Dinamitzar l'espai de desenvolupament professional especial per els estudiants de Màster URV i potenciar el seu ús amb activitats i recursos d'orientació pels estudiants. Elaborar informes de qualitat i d'activitats desenvolupades durant un període. Aquestes són les més rellevants.

Les dues respostes es focalitzen en l'orientació professional. L'orientadora B explicita les funcions que exposa l'orientadora A. Cal destacar la iniciativa del projecte engegat per l'orientadora A i l'elaboració d'informes de qualitat per l'orientadora B, ja que denota innovació i autocrítica en les seves pràctiques professionals.

Pregunta: Quines són les principals dificultats de la teva pràctica professional?

- **A:** La dificultat principal és arribar a la diversitat de perfils professionals que són titulats a la URV amb els recursos humans que disposem.
- **B:** Les dificultats més grans són la manca de recursos humans i la gran quantitat d'estudiants (uns 18.000) que tenim per orientar: de grau, màster, doctorat i els ALUMNI. Disposem només d'una orientadora professional. En el moment actual hi ha dues persones a mitja jornada cada una, donat que la orientadora titular té una plaça d'Adjunta de PAS a Vicerectorat amb l'actual equip de govern.

Totes dues orientadores identifiquen les mateixes dificultats: la falta de recursos humans i la diversitat de perfils professionals/quantitat d'estudiants a atendre.

Pregunta: Què és el més complicat de ser orientadora?

- **A:** Conèixer tots els perfils professionals: tècnics, científics, humanístics, investigadors, etc. Implica conèixer totes les vies i opcions diverses de col·locació.

- **B:** El més complicat és que treballes amb persones, amb emocions, conductes, inseguretats, etc. Totes les feines o funcions que impliquen la relació amb les persones són delicades i complicades en sí mateixes.

Una altra complicació és aconseguir estar al dia a nivell tecnològic per poder donar un bon servei, i que el mercat laboral està en contínua transformació i hem d'estar al dia per poder assessorar i orientar els estudiants i titulats.

En aquest cas l'orientadora A dona una resposta que segueix una mica el fil de l'anterior. Insisteix en la dificultat de conèixer tots els perfils professionals, la qual cosa suposa de retruc conèixer també totes les opcions i camins d'ocupació que hi ha. En canvi, l'orientadora B se centra en la part emocional del contacte humà i del nivell d'actualització tecnològic com a factors més complicats de la seva feina.

Pregunta: A nivell de prestigi professional, fins a quin punt sents valorada la teva feina?

- **A:** Les universitats públiques no valoren la feina d'orientació als alumnes, el fet de facilitar eines i estratègies per incrementar altres habilitats també necessàries, a banda de les pròpiament tècniques, hauria d'estar més valorat. Aquestes habilitats són les que després demanden les empreses a nivell professional.

- **B:** Si parlem de valoració per part de la institució, crec que no se'ns valora gaire, no tinc clar que coneguin exactament la feina que fem i la dificultat que té en sí mateixa. Per altra banda, crec que els estudiants que ens han conegut i utilitzat a nivell professional, sí que ens valoren, i molt positivament.

Les dues orientadores senten que des de les institucions/universitats no es valora la seva feina com es mereix. Amb tot, l'orientadora B puntualitza que creu que els estudiants que han rebut el seu servei sí que ho fan.

Pregunta: En general, l'orientació que ofereixes és de caràcter preventiu o reactiu?

- **A:** De les dues: preventiu perquè formem i preparem els estudiants a definir el seu projecte professional, preparar eines de cerca de feina, etc. I reactiu perquè estem a disposició dels estudiants i membres de la comunitat URV per a oferir sessions d'orientació individual quan així ho demanen.

- **B:** Diria que de les dues. Per una banda, oferim recursos, estratègies i eines als estudiants abans de finalitzar els seus estudis, per tant els estem preparant per fer la transició al món laboral, abans que arribi el moment. Això jo ho considero preventiu.

Hi ha altres ocasions que els estudiants ens demanen una sessió individual d'urgència, donat que tenen una entrevista al dia següent i no saben com abordar-la satisfactòriament. Aquest seria un cas reactiu.

En general la URV ha fet una aposta per la funció preventiva, per això hi ha un mòdul d'ocupabilitat amb tres blocs inserit en tots els graus, en una assignatura obligatòria a poder ser de darrer curs del grau. L'any anterior, el curs anterior, aproximadament uns 2.100 estudiants van participar en aquests tallers.

Ambdues orientadores coincideixen que l'orientació és tan preventiva com reactiva. D'una banda, preventiva ho és perquè ajuden els estudiants en la seva transició al món professional. En aquest sentit, l'orientadora B especifica l'existència del mòdul d'ocupabilitat per millorar aquest procés. D'altra banda, l'orientació també és reactiva perquè sempre estan disponibles a atendre tots els estudiants quan ho necessiten.

Pregunta: Quan l'orientació és reactiva, sempre arriba a temps per solucionar les problemàtiques?

- **A:** No sempre, possiblement arriba quan ja hi ha un problema, però sempre hi ha temps per a solucionar-lo. Equivocar-se i rectificar és el millor aprenentatge. Sempre s'està a temps si un vol, ho identifica i ho intenta arreglar.

- **B:** No sempre. En ocasions és massa tard. És molt complicat preparar bé una entrevista amb dues hores o tres. Cal més temps i assolir els continguts, i sobretot practicar. La pràctica i la experiència sempre comporta un cert temps.

Tal com es pot veure, les orientadores conclouen que no sempre s'arriba a l'hora per arreglar el problema. Ara bé, segons l'orientadora A, l'actitud és clau per poder-lo

solucionar igualment. Per l'orientadora B, pensa que podria ser possible si es tingués més pràctica i experiència, però que això, a la vegada, requereix d'un temps substancial.

Pregunta: Quin tipus d'estudiant atens normalment (grau que estudia, curs en què es troba i necessitats més recurrents)?

- **A:** Estudiants de grau d'últim curs i estudiants de màster i alumni.

La necessitat més recurrent és que tenen certes dificultats per inserir-se en el món professional.

- **B:** Atenem estudiants de tot tipus, normalment estan al final dels estudis, però són d'una diversitat important dels graus. Estan molt repartits.

La necessitat més recurrent és que no saben encara quin és el seu objectiu professional, i normalment sempre es treballa la millora del CV i la carta de presentació. I tractem qualsevol tema relacionat amb el procés de recerca de feina.

Les orientadores convergeixen en l'atenció a estudiants de graus molt diversos i sobretot d'últim curs, a la vegada que reconeixen que la necessitat més recurrent és el procés d'inserció laboral.

Pregunta: Com ajudes els teus usuaris, és a dir, en què consisteixen les pautes d'actuació o tècniques d'intervenció més habituals, sobretot en l'àmbit professional i laboral?

- **A:** En donar consells de com elaborar el Currículum Vitae i la carta de presentació.

- **B:** Les pautes d'actuació estan adaptades a cada usuari i les seves necessitats. Amb una entrevista inicial faig un diagnòstic del punt en el que es troba l'usuari i de les seves necessitats. A partir d'aquí estableixo unes pautes de treball per la sessió inicial, per tal que en finalitzar la sessió tinguin eines i estratègies per començar amb el procés d'inserció.

Tractem quasi bé a totes les sessions individuals el CV i la carta de presentació, però també altres temes com ara punts importants per superar

una entrevista o els processos de selecció. També hi ha un tema que és molt important i que els estudiants no són conscients que els cal: l'autoconeixement. Jo si puc sempre ho treballo, donat que ho considero molt útil i important. A partir d'aquest podran fer una promoció o una visibilitat important d'ells mateixos en els processos de selecció i les entrevistes.

Les dues orientadores parlen del CV i la carta de presentació com a un dels eixos de la seva intervenció. L'orientadora B va una mica més enllà i explicita el procés que segueix per atendre l'usuari, basant-se en l'entrevista inicial per a poder, després, adaptar la seva actuació a les necessitats d'aquest. A més, posa èmfasi en la importància de treballar l'autoconeixement per a la superació d'entrevistes i processos de selecció.

Pregunta: Quin cas ha suposat el major repte per a tu?

- **A:** Suposa un repte ajudar alumnes que tenen alguna dificultat o que culturalment tenen dificultat d'integrar-se en una empresa per raó de pertànyer a una altra cultura.
- **B:** No es tracta d'un cas concret, però el major repte que tenim cada dia és arribar a tot el que tenim previst fer i a tot el que ens agradaria, amb la manca de recursos humans. El major repte del dia a dia és ser el màxim d'eficaços amb pocs recursos.

Aquí hi ha clares diferències. Per un costat, l'orientadora A fa referència a la cultura de l'usuari a l'hora de trobar feina. Per l'altre costat, l'orientadora B reprèn el fil de la resposta donada a la pregunta de les dificultats de la pràctica professional. Així, repeteix que el repte més gran és arribar bé a tot amb la falta de recursos que tenen.

Pregunta: Creus que els estudiants de la URV coneixen bé el servei d'orientació de què disposen?

- **A:** No, no el coneixen i no fan ús suficient del mateix.
- **B:** Els estudiants en general no coneixen tots els serveis que la URV els ofereix, tant a nivell general com amb relació al servei d'orientació. Penso que la dispersió dels campus no ajuda que els estudiants ens coneguin, tant a

nosaltres com a servei d'orientació, com a altres unitats vinculades amb temes d'estudiants. Per altra banda crec que els estudiants no es preocupen gaire en informar-se sobre aspectes generals de la URV. En definitiva la URV com a institució té dificultats serioses d'arribar als estudiants per informar-los.

El mòdul d'ocupabilitat per tots els estudiants de grau fa que ens apropem i donem difusió dels serveis d'orientació i també dels altres que oferim des d'Ocupació i Alumni als alumnes de quart curs. També amb els estudiants de màster, gràcies a l'espai de desenvolupament professional. Aquests dos col·lectius són el gruix d'estudiants de la URV.

Totes dues orientadores estan d'acord que els estudiants no coneixen el servei d'orientació i que l'utilitzen insuficientment. És interessant veure com l'orientadora B expressa els motius pels quals passa això. És molt important el missatge que ha transmès: els estudiants no fan l'esforç suficient per conèixer el que ofereix la seva universitat i, simultàniament, la Universitat té dificultats per a arribar als estudiants.

Pregunta: Com coexisteixen la figura de l'orientador/a i la funció orientadora dels docents i tutors universitaris?

- **A:** Coexisteixen perquè una és en l'àmbit professional i l'altre en el merament acadèmic. Això sí, haurien d'estar més estretament lligats.

- **B:** A la URV, crec que coexisteixen perfectament. Des del meu punt de vista, els docents ofereixen un tipus d'orientació acadèmica i les orientadores professionals, una orientació vinculada amb la feina i el futur professional, una orientació laboral. Tot i això, crec que hauríem de reforçar els vincles amb la funció orientadora dels docents.

Les orientadores diuen que coexisteixen per la naturalesa dels àmbits en què es dedica un col·lectiu i l'altre, però que han de reforçar els vincles.

Pregunta: Quin tipus de relació hi ha a nivell de diàleg i coordinació entre el professorat i els orientadors/es? Què en penses al respecte?

- **A:** Hi ha poca relació, seria necessari enfortir lligams i col·laborar per a un objectiu comú.

- **B:** Entre el professorat i les orientadores en general, n'hi ha poca, però a través del Mòdul d'Ocupabilitat i els blocs que impartim a través de les assignatures obligatòries, hem establert canals de diàleg amb els responsables d'ensenyament, els coordinadors de pràctiques externes, o bé els responsables del TFG, que són les assignatures on bàsicament queda inserit aquest mòdul. Hem establert un procediment transversal de qualitat que figura amb totes les titulacions, i des del principi tenim una relació estreta amb les TSQD (Tècniques de Suport a la Qualitat Docent dels centres) que són les persones que donen suport amb l'acreditació dels graus enfront AQU o ANECA.

Les orientadores estan d'acord que hi ha poca relació entre els grups, però l'orientadora B explica que el diàleg és millor gràcies a la implementació del Mòdul d'Ocupabilitat.

Pregunta: Com veus el futur de l'orientació universitària (punts forts i punts dèbils), especialment a la URV?

- **A:** Punts forts: És una activitat cada cop més necessària. A nivell de les *Business Schools* es tracta d'oferir un "plus" als estudis universitaris. Persegueix l'objectiu de la col·locació dels nostres titulats i que hi hagi un lligam entre les empreses i la universitat facilita aquesta acció. Ofereix un acompanyament. Afavoreix el sentiment de pertinença. Estem vinculats a la major activitat cultural del territori, per tant podem oferir els millors recursos en tots els àmbits per als nostres estudiants.

Punts febles: Cal reforçar personal, dotar de més recursos, estar més propers als alumnes, lligar més la funció d'orientació a l'àmbit acadèmic en tots els ensenyaments. No impulsem o visibilitzem suficientment els nostres serveis d'orientació.

Necessitem un lligam més estret amb el servei d'intermediació laboral de la URV.

- **B:** El futur de la funció orientadora ho veuria com integrat dins dels currículums dels estudiants, com una assignatura obligatòria i transversal per a tots els ensenyaments. D'aquesta manera els estudiants tindrien eines, estratègies, tècniques i coneixements suficients per fer aquesta transició al món professional amb èxit.

De moment, i mentre no tinguem més recursos humans i una altra estratègia en relació amb l'ocupació dels estudiants de la URV, el futur de la orientació universitària a la URV el veig similar al del moment actual, però tot pot canviar en un futur. Ara mateix (finals de maig) finalitza el mandat de la actual Rectora i hi haurà eleccions. En funció de qui sigui l'equip de govern guanyador, pot haver-hi canvis a la URV i també lògicament en l'àmbit de l'orientació professional.

Punts forts:

- Mòdul d'ocupabilitat per estudiants de grau consolidat i amb bons resultats
- Espai de desenvolupament professionals per estudiants de màster implantat.
- Personal → Orientadora amb formació i experiència consolidada.
- Procediment de qualitat implantat de vinculació amb els centres i facultats.
- Servei d'orientació individual implantat i amb molts bons resultats.

Punts febles:

- Poca diversitat en els blocs o tallers que oferim als estudiants de grau.
- Recursos humans escassos, només tenim una orientadora professional.
- Manca d'objectius estratègics i a llarg termini per part de la URV en relació amb la unitat d'Ocupació i Alumni.
- Oferim pocs serveis en relació amb tot el que es podria fer.
- Manca servei de diagnòstic competencial mitjançant test.
- Implicar els professors amb la docència de tallers d'orientació.
- Més vinculació amb els centres.
- Manca de vinculació amb les empreses del territori.

Hi ha contradiccions entre les orientadores. L'orientadora A afirma com a punt fort que estan vinculats a la major activitat cultural del territori, i que per tant poden oferir els millors recursos en tots els àmbits per als estudiants. Ara bé, l'orientadora B ho contempla com a un punt dèbil perquè comenta que falta vinculació amb els centres i les empreses del territori, i que ofereixen pocs serveis respecte a tot allò que podrien oferir.

Altrament, coincideixen que un dels punts forts és l'ajuda a l'ocupació i inserció laboral dels estudiants. També es posen d'acord que la falta de recursos humans i la falta de relació dels docents amb l'orientació són punts dèbils.

Finalment, les dues són crítiques amb el servei d'orientació: no es dona visibilitat suficient a la seva tasca, els falta apropar-se als alumnes i els continguts que s'ofereixen han de ser més diversos.

8. Conclusions

Les conclusions de la investigació donen resposta a les preguntes de recerca i, alhora, els objectius del mateix estudi.

Respostes als objectius i les preguntes de recerca

- **Detectar les necessitats d'orientació dels estudiants de Pedagogia de la URV. / Quines necessitats d'orientació tenen els estudiants de Pedagogia de la URV?**

Tenen necessitats en les tres variants de l'orientació, és a dir, en orientació personal, orientació acadèmica i orientació professional.

En orientació personal, a l'hora de relacionar-se amb el professorat per expressar-li inquietuds i dubtes. A això se li ha d'afegir la relació amb els companys, la qual podria ser molt més bona, i l'autoconeixement, ja que és la base de l'orientació personal. En aquesta línia, per a una de les orientadores el treball de l'autoconeixement és un dels pilars de la seva feina. Si l'autoconeixement és dèbil, és probable que l'estudiant, per sí mateix, no sigui ni capaç de reconèixer les seves necessitats

Per tant, sense un sentiment de pertinença al grup classe, amb una falta de cohesió d'aquest, amb una relació distant amb els professors que se suposa que han de ser els referents per als estudiants i no conèixer-se prou bé un mateix, hi ha tots els al·licients per tenir necessitats orientatives personals.

En orientació acadèmica, les necessitats més immediates sorgeixen del problema de les justificacions dels docents a les qualificacions que posen als estudiants, del coneixement sobre el tutor acadèmic i de l'eficàcia de les tutories. Quan es produeix un desajust entre la nota rebuda i el comentari que l'acompanya, l'estudiant pot desestabilitzar-se en el seu rendiment acadèmic i emocionalment. Es pot sentir enganyat i frustrat, o que la seva feina no és valorada com realment es mereix. Aleshores pot dubtar de sí mateix, de les seves capacitats i deixar de creure en ell. En aquest sentit, es podria trobar l'ajuda o el suport del tutor acadèmic, però hi ha bastants estudiants que no saben directament ni qui és. A més, aquells estudiants que hi han tingut tutories no els ha servit de gaire a nivell d'orientació. Així que la necessitat continua perdurant en no trobar una figura de confiança que els pugui ajudar bé.

En orientació professional, apareix la necessitat de sentir que la carrera que s'està realitzant permet conèixer millor la professió i que capacita bé pel món laboral. Precisament, aquest desequilibri entre la formació acadèmica i el món laboral s'ha mencionat en el marc teòric (Sánchez i Guillamón 2018, p. 333).

- **Comprovar la incertesa o desorientació dels estudiants de Pedagogia de la URV sobre el seu futur professional i laboral. / Quin és el grau d'incertesa o desorientació dels estudiants de Pedagogia de la URV sobre el seu futur professional i laboral?**

Els estudiants saben més o menys què volen fer després de la carrera: bàsicament uns saben que volen continuar estudiant, però no saben ben bé què, i d'altres tenen clar que treballaran com a pedagogs, però no saben exactament quin lloc els agradaria ocupar. No obstant això, hi ha cert sentiment de preocupació i incertesa per no conèixer totes les sortides professionals del grau i per no sentir-se del tot preparats per respondre a les exigències del món professional. A més, tal com apunta una de les orientadores entrevistades, molts no saben quin és el seu objectiu professional.

- **Identificar el nivell de coneixement dels estudiants de Pedagogia de la URV envers el servei d'orientació de la universitat. / Quin és el grau de coneixement que tenen els estudiants de Pedagogia sobre el servei d'orientació professional i per a l'ocupació de la URV?**

El coneixement que tenen és força deficient, però tant per culpa dels estudiants com del mateix servei. Molts d'ells no saben tot el que els pot oferir ni tampoc mostren gaire interès en acudir-hi. Tanmateix, el servei s'hauria de fer-se veure més, tenir més visibilitat per als estudiants i, doncs, estar-hi més a prop. A més l'escassa diversitat dels tallers o blocs de contingut que ofereix no facilita que el vincle sigui més fort i productiu.

- **Conèixer el valor atribuït a l'orientació universitària de la URV pels estudiants de Pedagogia. / Quin valor i/o utilitat atribueixen els estudiants de Pedagogia a l'orientació universitària de la URV?**

Els estudiants consideren que l'orientació de la seva universitat pot ser molt millorable. Els tutors haurien d'exercir bastant més a la pràctica per conèixer

millor els seus estudiants, així com complir amb eficàcia la seva competència i propiciar un ambient de confiança i seguretat amb l'alumnat perquè aquest s'apropi i se senti còmode per expressar-se. Per tant, les necessitats dels estudiants no s'arriben a escoltar ni a cobrir.

Respecte al servei d'orientació pròpiament dit i arran de la resposta en la pregunta anterior, es demana que estigui més present a les aules i no només enfocada en els últims cursos del grau.

- **Descobrir les principals tècniques d'intervenció de l'orientador/a de la URV en els estudiants per a la trobada del seu camí professional i laboral. / Com intervé el tècnic/a d'orientació professional de la URV per ajudar els estudiants a trobar el seu camí professional i laboral?**

Principalment s'ofereixen consells per l'adequada elaboració del Currículum Vitae i la Carta de Presentació, així com estratègies per tenir èxit en els processos de selecció i inserció laboral. Igualment, les pautes que se segueixen varien en funció de les necessitats de cada estudiant, però a grans trets el punt de partida sempre sol ser la realització d'una entrevista inicial per a procedir a un diagnòstic de les necessitats de l'usuari, amb l'objectiu que al final de la sessió sàpiga com moure's en la transició al món laboral.

- **Valorar la situació del servei d'orientació de la URV des de la perspectiva dels seus professionals. / Com valoren els tècnics d'orientació professional de la URV la situació del servei en què treballen?**

Amb les eines que tenen fan el millor que poden la seva feina. Igualment, necessiten més recursos humans, ja que actualment només hi ha una orientadora professional operativa, de manera que el servei no pot atendre tot allò que, en condicions òptimes, podria fer. El futur seria millor si la funció orientadora estigués més implicada en l'àmbit acadèmic i es convertís en una assignatura del pla d'estudis de les carreres.

A més, des de les universitats no es valora degudament la tasca de l'orientador, així que de moment només un canvi en l'equip de govern de la universitat podria donar esperances a la millora de la qualitat i les condicions en què es dona el servei. El servei ha de donar-se més visibilitat entre els estudiants, arribar a ells perquè el conegui i en faci ús, i oferir-los un producte més divers i atractiu.

Per acabar, la recerca ha tingut els seus punts forts i punts de millora:

Punts forts

- Combina els dos mètodes d'investigació: el quantitatiu i el qualitatiu.
- Facilita la pluralitat i diversitat de perspectives sobre un mateix fenomen.

Punts de millora

- La mostra hauria pogut ser més gran. Potser si s'hagués passat el qüestionari presencialment a la Universitat, s'haguessin aconseguit més respostes.
- S'hauria d'haver contactat a les persones entrevistades més aviat, per així tenir més probabilitat que la disponibilitat fos més àmplia i, en conseqüència, haver obtingut en algunes preguntes respostes més completes.

9. Línies d'investigació futures

El mateix estudi pot emprendre diferents camins d'investigació:

- El paper dels responsables acadèmics dels graus en l'orientació universitària dels estudiants.
- Necessitats orientatives i percepció de l'orientació universitària en estudiants d'un curs acadèmic específic.
- Comparativa de les necessitats orientatives i la percepció de l'orientació universitària en estudiants de diferents cursos, però de la mateixa carrera.
- Estudi longitudinal de l'evolució de les necessitats orientatives i la percepció de l'orientació universitària d'estudiants d'un curs en concret.
- Comparativa de les necessitats orientatives i la percepció de l'orientació universitària entre estudiants d'un mateix grau, però de diferents universitats.

10. Bibliografía

- Allueva, P. (Coord.). (2019). Retos de la orientación educativa universitaria. *Orientación y calidad educativa universitarias: Guidance and Quality of University Education*, 925-928. <https://zaguan.unizar.es/record/79095/files/BOOK-2019-021.pdf>
- Amor, M. I. (2012). *La Orientación y la Tutoría Universitaria como elementos para la calidad y la innovación en la Educación Superior. Modelo de Acción Tutorial*. <https://helvia.uco.es/bitstream/handle/10396/7665/556.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Bisquerra, R. (2002). *La práctica de la orientación y la tutoría*. Moodle URV. <https://campusvirtual.urv.cat/mod/folder/view.php?id=2646444>
- BOE. (1970). *Ley 14/1970, de 4 de agosto, General de Educación y Financiamiento de la Reforma Educativa*. <https://www.boe.es/boe/dias/1970/08/06/pdfs/A12525-12546.pdf>
- BOE. (2001). *Ley Orgánica 6/2001, de 21 de diciembre, de Universidades*. <https://www.boe.es/buscar/pdf/2001/BOE-A-2001-24515-consolidado.pdf>
- BOE. (2010). *Real Decreto 1791/2010, de 30 de diciembre, por el que se aprueba el Estatuto del Estudiante Universitario*. <https://www.boe.es/buscar/pdf/2010/BOE-A-2010-20147-consolidado.pdf>
- Casanatán, R. A. (2018). *La tutoría universitària*. <http://revistas.ucv.edu.pe/index.php/psiquemag/article/view/169>
- Chancel, G; Jordana, M i Pericon, R (2008). *La tutoría entre iguales en el marco del EEES: cinco años de funcionamiento del Programa d'Assessors d'estudiants en la UAB*. Ediciones Assessorament Psicopedagògic (UAP).
- COPEC. (2020). *Generació coneixement*. <https://www.pedagogs.cat/menu1.asp?n1=64&i=ca>
- Cuenca, Y., Lahera, F. i Ortiz, E. A. (2019). *Retos de la orientación educativa en el contexto universitario*. <https://pdfs.semanticscholar.org/f8d1/5a725ce6b998ee6bb43319d8f7d1ca994af3.pdf>

- Ibáñez, R. (2019). ORIGEN Y EVOLUCIÓN DE LOS SERVICIOS DE ORIENTACIÓN EN LAS UNIVERSIDADES ESPAÑOLAS: HACIA UN NUEVO MODELO. *Revista de Orientación Educativa*, 33 (64), 23-43. <http://www.roe.cl/index.php/roe/article/view/95/117>
- Iranzo, P. (2012). *Definición de asesoramiento pedagógico al profesorado*. Moodle URV. https://campusvirtual.urv.cat/pluginfile.php/3502248/mod_resource/content/1/1.%20DEFINICI%C3%93N.pdf
- Lizalde, M., Peñarrubia, C. i Serrano, R. M. (2019). Evaluación del POUZ de la Facultad de Educación de Zaragoza en los cursos intermedios en relación a la participación del alumnado. A P. Allueva (Coord.), *Orientación y calidad educativa universitarias: Guidance and Quality of University Education*, 229-239. <https://zaguan.unizar.es/record/79095/files/BOOK-2019-021.pdf>
- Lizalde, M. i Cortés, A. (2019). 10 Mirrors: El acompañamiento y la orientación formativa de los estudiantes de los grados en magisterio desde la experiencia profesional. A P. Allueva (Coord.), *Orientación y calidad educativa universitarias: Guidance and Quality of University Education*, 373-384. Servicio de Publicaciones. <https://zaguan.unizar.es/record/79095/files/BOOK-2019-021.pdf>
- Llanes, J., Figuera, P. i Torrado, M. (2017). Desarrollo de la empleabilidad y gestión personal de la carrera de graduados de pedagogía. *Revista española de orientación y psicopedagogía*, 28 (2), 46-60. https://cercabib.ub.edu/discovery/fulldisplay?docid=cdi_csuc_recercat_oai_recerat_cat_2072_311252&context=PC&vid=34CSUC_UB:VU1&lang=ca&search_scope=MyInst_and_CI&adaptor=Primo%20Central&tab=Everything&query=any,contains,orientaci%C3%B3n,%20pedagogia,AND&mode=advanced&offset=0
- López, E. (2017). *El concepto y las finalidades de la tutoría universitaria: una consulta a expertos*. <https://redined.educacion.gob.es/xmlui/bitstream/handle/11162/144624/20119-39811-1-SM.pdf?sequence=1>
- Lozano, A., Moyano, E., Ayllón i Quintas, A. (2019). Re-orientando la orientación universitaria “Antes, durante y después”. A P. Allueva (Coord.), *Orientación y calidad educativa universitarias: Guidance and Quality of University Education*, 767-779. <https://zaguan.unizar.es/record/79095/files/BOOK-2019-021.pdf>

- Martínez, R. A. (2007). *La investigación en la práctica educativa: Guía metodológica de investigación para el diagnóstico y evaluación en los centros docentes*.
<https://www.juntadeandalucia.es/educacion/portalaverroes/documents/10306/1491347/La+investigaci%C3%B3n+en+la+pr%C3%A1ctica+educativa-1.pdf>
- Martí, J. (2016). *Part III: Marc metodològic, disseny de la recerca i anàlisi de resultats. Perfils d'activitat científica escolar en les planificacions d'estudiants de mestre d'educació primària*.
<https://www.tdx.cat/bitstream/handle/10803/394034/jmf2de5.pdf?sequence=2&isAllowed=y>
- Meneses, J. i Rodríguez, D. (2018). *El cuestionario y la entrevista*.
<https://femrecerca.cat/meneses/publication/cuestionario-entrevista/cuestionario-entrevista.pdf>
- Pantoja, A. (2004). *La intervención psicopedagógica en la sociedad de la información*. EOS.
- Remón, D. B., Gómez, Y. i Arribas, P. E. (2019). La orientación profesional. Un reto educativo. *Didasc@lia: Didáctica y Educación*, 10 (6), 91-103.
<https://revistas.ult.edu.cu/index.php/didascalía/article/download/1085/1074>
- Riba, C. (2014). *L'entrevista com a tècnica nuclear de l'observació participant*.
http://cv.uoc.edu/annotation/475364da13fc487b002fb9218ade5ca9/487521/PID_00212200/modul_3.html
- Rodríguez, D. (2018). *Mòdul 2: El projecte d'investigació. Intervenció educativa basada en evidències científiques*.
http://cv.uoc.edu/annotation/525d37adf94b5f7adda47c25f6fe614d/677076/PID_00259400/PID_00259400.html#w31aab7c11b9c33
- Sánchez, J. A., Bisquerra, R., González, M.ª A., Núñez, M.ª C. i Romero, S. (2019). Orientación universitaria y formación del profesorado: Inteligencia emocional y tutoría. A P. Allueva (Coord.), *Orientación y calidad educativa universitarias: Guidance and Quality of University Education*, 555-557.
<https://zagan.unizar.es/record/79095/files/BOOK-2019-021.pdf>
- Sánchez, M. F. i Guillamón, J. R. (Coords.). (2018). Situación actual de los servicios de orientación universitaria: estudio descriptivo. *Revista de Educación*, (345), 329-352.

<https://redined.educacion.gob.es/xmlui/bitstream/handle/11162/68986/00820083000042.pdf?sequence=1>

Torrecilla, E. M., Gamazo, A., Rodríguez, M. J. i Olmos, S. (2019). *Percepción de la Orientación Universitaria de los Estudiantes Egresados de Pedagogía*. Guidance and Quality of University Education, 475-486.

<https://zagan.unizar.es/record/79095/files/BOOK-2019-021.pdf>

URV. (2013). *Guia d'Orientació per a l'Ocupació*.

https://www.urv.cat/media/upload/arxiu/ocupacio-urv/guia_orientaci%C3%B3.pdf

URV. (2021). *Jornada Acollida Estudiants 1r Curs*.

https://www.fcep.urv.cat/media/upload/domain_1612/arxiu/CURS%2021-22/Jornada_Acollida_curs_21-22_WEB.pdf

URV. (2022). *Jornades d'acollida curs 21-22*.

<https://www.urv.cat/ca/estudis/graus/admissio/acollida/>

URV. (2022). *Oficina de l'Estudiant*.

<https://www.urv.cat/ca/universitat/estructura/gestio/suport-activitat/oficina-estudiant/>

URV. (2022). *Orientació Professional*. [https://www.urv.cat/ca/vida-](https://www.urv.cat/ca/vida-campus/serveis/ocupacio-urv/estudiants/orientacio-professional/)

[campus/serveis/ocupacio-urv/estudiants/orientacio-professional/](https://www.urv.cat/ca/vida-campus/serveis/ocupacio-urv/estudiants/orientacio-professional/)

URV. (2022). *Mòdul d'Ocupabilitat a la URV*.

https://www.urv.cat/media/upload/arxiu/ocupacio-urv/orientacio-professional/Web_M%C3%B2dul%20d'Ocupabilitat.pdf

URV. (2022). *Nous estudiants*. <https://www.fcep.urv.cat/ca/estudiants/nous-estudiants/>

11. Annexos

Annex 1

Enllaç del qüestionari: <https://forms.gle/cLy8LwJFNtuCfkXs9>

Annex 2

Entrevista 1:

1- Quina és la teva formació acadèmica?

Llicenciada en Dret i Màster en RRHH.

2- Quina és la teva experiència professional?

Vaig iniciar-me al món professional amb unes pràctiques professionals a una Consultoria d'Outplacement, a Barcelona. Posteriorment vaig treballar durant 4 anys a una universitat privada, ESADE, al Servei de Carreres Professionals com a Career Advisor on bàsicament feia d'orientadora professional per a perfils juristes. A l'any 2005 vaig entrar a treballar a la URV al Gabinet Tècnic de Gerència desenvolupant projectes estratègics de Recursos Humans.

Porto 17 anys treballant a la URV i els últims 4 anys he compaginat la meva feina al GTG amb la d'Orientadora Professional a l'Oficina de l'Estudiant.

3- Per què has volgut ser orientadora?

Des dels meus inicis professionals vaig descobrir com era d'enriquidor poder assessorar els alumnes i ajudar-los a encaminar la seva trajectòria professional i desenvolupar les seves competències professionals. Genera molta satisfacció poder ajudar els alumnes amb la seva ocupabilitat.

4- Quines són les teves funcions?

Com a Orientadora Professional, organitzem tallers per a preparar els alumnes a inserir-se al món professional. Fem assessorament individual i jo concretament m'he centrat en impulsar el desenvolupament professional dels alumnes de Màster de la URV creant una nova plataforma o espai virtual de desenvolupament professional que dinamitzem i impulsem amb activitats i assessorament.

5- Quines són les dificultats principals de la teva pràctica professional?

La dificultat principal és arribar a la diversitat de perfils professionals que són titulats a la URV amb els recursos humans que disposem.

6- Què és el més complicat de ser orientadora?

Conèixer tots els perfils professionals: tècnics, científics, humanístics, investigadors, etc. Implica conèixer totes les vies i opcions diverses de col·locació.

7- A nivell de prestigi professional, fins a quin punt sents valorada la teva feina?

Les universitats públiques no valoren la feina d'orientació als alumnes, el fet de facilitar eines i estratègies per incrementar altres habilitats també necessàries, a banda de les pròpiament tècniques, hauria d'estar més valorat. Aquestes habilitats són les que després demanden les empreses a nivell professional.

8- En general, l'orientació que ofereixes és de caràcter preventiu o reactiu?

De les dues: preventiu perquè formem i preparem els estudiants a definir el seu projecte professional, preparar eines de cerca de feina, etc. I reactiu perquè estem a disposició dels estudiants i membres de la comunitat URV per a oferir sessions d'orientació individual quan així ho demanen.

9- Quan l'orientació és reactiva, sempre arriba a temps per solucionar les problemàtiques?

No sempre, possiblement arriba quan ja hi ha un problema, però sempre hi ha temps per a solucionar-lo. Equivocar-se i rectificar és el millor aprenentatge. Sempre s'està a temps si un vol, ho identifica i ho intenta arreglar.

10- Quin tipus d'estudiant atens normalment (grau que estudia, curs en què es troba i necessitats més recurrents)?

Estudiants de grau d'últim curs i estudiants de màster i alumni.

La necessitat més recurrent és que tenen certes dificultats per inserir-se en el món professional.

11- Com ajudes els teus usuaris, és a dir, en què consisteixen les pautes d'actuació o tècniques d'intervenció més habituals, sobretot en l'àmbit professional i laboral?

En donar consells de com elaborar el Currículum Vitae i la carta de presentació.

12- Quin cas ha suposat el major repte per a tu?

Suposa un repte ajudar alumnes que tenen alguna dificultat o que culturalment tenen dificultat d'integrar-se en una empresa per raó de pertànyer a una altra cultura.

13- Creus que els estudiants de la URV coneixen bé el servei d'orientació de què disposen?

No, no el coneixen i no fan ús suficient del mateix.

14- Com coexisteixen la figura de l'orientador/a i la funció orientadora dels docents i tutors universitaris?

Coexisteixen perquè una és en l'àmbit professional i l'altre en el merament acadèmic. Això sí, haurien d'estar més estretament lligats.

15- Quin tipus de relació hi ha a nivell de diàleg i coordinació entre el professorat i els orientadors/es? Què en penses al respecte?

Hi ha poca relació, seria necessari enfortir lligams i col·laborar per a un objectiu comú.

16- Com veus el futur de l'orientació universitària (punts forts i punts dèbils), especialment a la URV?

Punts forts: És una activitat cada cop més necessària. A nivell de les Business Schools es tracta d'oferir un "plus" als estudis universitaris.

Persegueix l'objectiu de la col·locació dels nostres titulats i que hi hagi un lligam entre les empreses i la universitat facilita aquesta acció. Ofereix un acompanyament. Afavoreix el sentiment de pertinença. Estem vinculats a la major activitat cultural del territori, per tant podem oferir els millors recursos en tots els àmbits per als nostres estudiants.

Punts febles: Cal reforçar personal, dotar de més recursos, estar més propers als alumnes, lligar més la funció d'orientació a l'àmbit acadèmic en tots els ensenyaments. No impulsem o visibilitzem suficientment els nostres serveis d'orientació.

Necessitem un lligam més estret amb el servei d'intermediació laboral de la URV.

Entrevista 2:

1- Quina és la teva formació acadèmica?

- Llicenciada en psicologia
- Llicenciada en psicopedagogia
- Màster en Recursos Humans
- CAP (ara es el màster de formació de professorat de secundària)
- Postgrau en Cooperació Internacional
- Màster en Orientació Professional

2- Quina és la teva experiència professional?

Tinc més de 35 anys d'experiència.

- 12 anys com a consultora de Recursos humans (reclutament, selecció, formació i desenvolupament de recursos humans).
- 11 anys experiència com a tècnica de gestió en la URV.
- 2 anys desenvolupament un projecte de *Career Center* (Carreres professionals).
- 10 anys com orientadora professional a la URV.
- Mes de 20 anys d'experiència docent universitària (7 en una escola universitària de turisme, 6 anys a la URV a la ETSE i ETSEQ, i més d'11 en un Màster de Recursos Humans de la FURV).

3- Per què has volgut ser orientadora?

Perquè era una manera molt útil d'unificar tota la meva experiència professional com a consultora en recursos humans, la meva experiència en diagnòs humana i conductual i de coneixement sobre la conducta humana i seu desenvolupament i aplicar-la als candidats, en aquest cas estudiants de la URV.

4- Quines són les teves funcions?

Definir, planificar e impulsar els serveis d'orientació professional que s'ofereixen als estudiants i titulats (ALUMNI) de la URV, gestionar el programa d'orientació professional individual: Orientar i assessorar els estudiants i Alumni per incrementar les seves competències personals i professionals, conèixer els camps professionals i identificar oportunitats d'ocupació; planificar i executar accions de formació perquè els estudiants i Alumni millorin les seves estratègies i competències vers l'ocupació, impartir cursos i tallers d'orientació per l'ocupació i desenvolupament de competències, oferir eines i estratègies als estudiants per el seu desenvolupament personal i professional, editar recursos i publicacions (quaderns d'orientació) sobre orientació per l'ocupació, col·laborar amb la gestió de la plataforma d'intermediació de la URV, i participar en les accions de *networking* de la fira d'ocupació URV com els cafès, col·loquis o dinar *networking*. Establir i fer seguiment dels procediments de qualitat establerts amb els centres de la URV. Dinamitzar l'espai de desenvolupament professional especial per els estudiants de Màster URV i potenciar el seu ús amb activitats i recursos d'orientació pels estudiants. Elaborar informes de qualitat i d'activitats desenvolupades durant un període. Aquestes són les mes rellevants.

5- Quines són les dificultats principals de la teva pràctica professional?

Les dificultats més grans són la manca de recursos humans i la gran quantitat d'estudiants (uns 18.000) que tenim per orientar: de grau, màster, doctorat i els ALUMNI. Disposem només d'una orientadora professional. En el moment actual hi ha dues persones a mitja jornada cada una, donat que la orientadora titular té una plaça d'Adjunta de PAS a Vicerektorat amb l'actual equip de govern.

6- Què és el més complicat de ser orientadora?

El més complicat és que treballes amb persones, amb emocions, conductes, inseguretats, etc. Totes les feines o funcions que impliquen la relació amb les persones són delicades i complicades en sí mateixes.

Una altra complicació és aconseguir estar al dia a nivell tecnològic per poder donar un bon servei, i que el mercat laboral està en contínua transformació i hem d'estar al dia per poder assessorar i orientar els estudiants i titulats.

7- A nivell de prestigi professional, fins a quin punt sents valorada la teva feina?

Si parlem de valoració per part de la institució, crec que no se'ns valora gaire, no tinc clar que coneguin exactament la feina que fem i la dificultat que té en sí mateixa. Per altra banda, crec que els estudiants que ens han conegut i utilitzat a nivell professional, si que ens valoren, i molt positivament.

8- En general, l'orientació que ofereixes és de caràcter preventiu o reactiu?

Diria que de les dues. Per una banda, oferim recursos, estratègies i eines als estudiants abans de finalitzar els seus estudis, per tant els estem preparant per fer la transició al món laboral, abans que arribi el moment. Això jo ho considero preventiu.

Hi ha altres ocasions que els estudiants ens demanen una sessió individual d'urgència, donat que tenen una entrevista al dia següent i no saben com abordar-la satisfactòriament. Aquest seria un cas reactiu.

En general la URV ha fet una aposta per la funció preventiva, per això hi ha un mòdul d'ocupabilitat amb tres blocs inserit en tots els graus, en una assignatura obligatòria a poder ser de darrer curs del grau. L'any anterior, el curs anterior, aproximadament uns 2.100 estudiants van participar en aquests tallers.

9- Quan l'orientació és reactiva, sempre arriba a temps per solucionar les problemàtiques?

No sempre. En ocasions és massa tard. És molt complicat preparar bé una entrevista amb dues hores o tres. Cal més temps i assolir els continguts, i sobretot practicar. La pràctica i la experiència sempre comporta un cert temps.

10- Quin tipus d'estudiant atens normalment (grau que estudia, curs en què es troba i necessitats més recurrents)?

Atenem estudiants de tot tipus, normalment estan al final dels estudis, però són d'una diversitat important dels graus. Estan molt repartits.

La necessitat més recurrent és que no saben encara quin és el seu objectiu professional, i normalment sempre es treballa la millora del CV i la carta de presentació. I tractem qualsevol tema relacionat amb el procés de recerca de feina.

11- Com ajudes els teus usuaris, és a dir, en què consisteixen les pautes d'actuació o tècniques d'intervenció més habituals, sobretot en l'àmbit professional i laboral?

Les pautes d'actuació estan adaptades a cada usuari i les seves necessitats. Amb una entrevista inicial faig un diagnòstic del punt en el que es troba l'usuari i de les seves necessitats. A partir d'aquí estableixo unes pautes de treball per la sessió inicial, per tal que en finalitzar la sessió tingui eines i estratègies per començar amb el procés d'inserció.

Tractem quasi bé a totes les sessions individuals el CV i la carta de presentació, però també altres temes com ara punts importants per superar una entrevista o els processos de selecció. També hi ha un tema que és molt important i que els estudiants no són conscients que els cal: l'autoconeixement. Jo si puc sempre ho treballa, donat que ho considero molt útil i important. A partir d'aquest podran fer una promoció o una visibilitat important d'ells mateixos en els processos de selecció i les entrevistes.

12- Quin cas ha suposat el major repte per a tu?

No es tracta d'un cas concret, però el major repte que tenim cada dia és arribar a tot el que tenim previst fer i a tot el que ens agradaria, amb la manca de recursos humans. El major repte del dia a dia és ser el màxim d'eficaços amb pocs recursos.

13- Creus que els estudiants de la URV coneixen bé el servei d'orientació de què disposen?

Els estudiants en general no coneixen tots els serveis que la URV els ofereix, tant a nivell general com amb relació al servei d'orientació. Penso que la dispersió dels campus no ajuda que els estudiants ens coneguin, tant a nosaltres com a servei d'orientació, com a altres unitats vinculades amb temes d'estudiants. Per altra banda crec que els estudiants no es preocupen gaire en informar-se sobre aspectes generals de la URV. En definitiva la URV com a institució té dificultats serioses d'arribar als estudiants per informar-los.

El mòdul d'ocupabilitat per tots els estudiants de grau fa que ens apropem i donem difusió dels serveis d'orientació i també dels altres que oferim des d'Ocupació i Alumni als alumnes de quart curs. També amb els estudiants de màster, gràcies a l'espai de desenvolupament professional. Aquests dos col·lectius són el gruix d'estudiants de la URV.

14- Com coexisteixen la figura de l'orientador/a i la funció orientadora dels docents i tutors universitaris?

A la URV crec que coexisteixen perfectament. Des del meu punt de vista, els docents ofereixen un tipus d'orientació acadèmica i les orientadores professionals, una orientació vinculada amb la feina i el futur professional, una orientació laboral. Tot i això, crec que hauríem de reforçar els vincles amb la funció orientadora dels docents.

15- Quin tipus de relació hi ha a nivell de diàleg i coordinació entre el professorat i els orientadors/es? Què en penses al respecte?

Entre el professorat i les orientadores en general, n'hi ha poca, però a través del Mòdul d'Ocupabilitat i els blocs que impartim a través de les assignatures obligatòries, hem establert canals de diàleg amb els responsables d'ensenyament, els coordinadors de pràctiques externes, o bé els responsables del TFG, que són les assignatures on bàsicament queda inserit aquest mòdul. Hem establert un procediment transversal de qualitat que figura amb totes les titulacions, i des del principi tenim una relació estreta amb les TSQD (Tècniques de Suport a la Qualitat Docent dels centres) que són les persones que donen suport amb l'acreditació dels graus enfront AQU o ANECA.

16- Com veus el futur de l'orientació universitària (punts forts i punts dèbils), especialment a la URV?

El futur de la funció orientadora ho veuria com integrat dins dels currículums dels estudiants, com una assignatura obligatòria i transversal per a tots els ensenyaments. D'aquesta manera els estudiants tindrien eines, estratègies, tècniques i coneixements suficients per fer aquesta transició al món professional amb èxit.

De moment, i mentre no tinguem més recursos humans i una altra estratègia en relació amb l'ocupació dels estudiants de la URV, el futur de la orientació universitària a la URV el veig similar al del moment actual, però tot pot canviar en un futur. Ara mateix (finals de maig) finalitza el mandat de la actual Rectora i hi haurà eleccions. En funció de qui sigui l'equip de govern guanyador, pot haver-hi canvis a la URV i també lògicament en l'àmbit de l'orientació professional.

Punts forts:

- Mòdul d'ocupabilitat per estudiants de grau consolidat i amb bons resultats
- Espai de desenvolupament professionals per estudiants de màster implantat.
- Personal → Orientadora amb formació i experiència consolidada.
- Procediment de qualitat implantat de vinculació amb els centres i facultats.
- Servei d'orientació individual implantat i amb molts bons resultats.

Punts febles:

- Poca diversitat en els blocs o tallers que oferim als estudiants de grau.
- Recursos humans escassos, només tenim una orientadora professional.
- Manca d'objectius estratègics i a llarg termini per part de la URV en relació amb la unitat d'Ocupació i Alumni.
- Oferim pocs serveis en relació amb tot el que es podria fer.
- Manca servei de diagnòstic competencial mitjançant test.
- Implicar els professors amb la docència de tallers d'orientació.
- Més vinculació amb els centres.
- Manca de vinculació amb les empreses del territori.

SOL·LICITUD D'AVUACIÓ ÈTICA

COMPROMÍS DE PARTICIPACIÓ I CONFIDENCIALITAT DE L'INVESTIGADOR PRINCIPAL I DELS MEMBRES DE L'EQUIP INVESTIGADOR

Nom i cognoms.....David Salom Griñó

Rol:Investigador principal

Centre d'R+D:Universitat Rovira i Virgili

Activitat d'R+D+I.....TFG

Títol de l'activitat d'R+D+I: Necessitats Orientatives i Percepció de l'Orientació
Universitària en Estudiants de Pedagogia de la Universitat
Rovira i Virgili.

DECLARA QUE:

Es compromet a respectar les recomanacions ètiques que emanin d'aquest Comitè.

Es compromet a desenvolupar l'activitat d'R+D+I citada des del respecte a totes les normes ètiques requerides.

Es compromet a respectar la confidencialitat de les dades personals que es puguin obtenir en l'activitat d'R+D+I, tant pel que fa a l'ús acadèmic com a la difusió pública de les mateixes. Si considera que algun resultat de l'activitat d'R+D+I pogués arribar a afectar o pogués ser d'interès per a les persones o col·lectius participants, ho comunicarà amb antelació.

Es compromet a no utilitzar les dades personals obtingudes en el projecte per a altres estudis diferents. En aquest darrer supòsit, sol·licitarà abans el corresponent informe favorable d'aquest Comitè.

L'activitat d'R+D+I citada es desenvoluparà amb el suport i la participació dels membres de l'equip investigador i de l'equip de treball següents, que també es comprometen a seguir les normes citades més amunt.

Dades de l'investigador	Signatura
David Salom Griñó	

Reus, 10 de maig de 2022.